

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 48.

ΤΟΜΟΣ Β'.

26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

«ΠΡΟΕΔΡΟΥ» ΚΑΙ «ΤΟΠΟΥ» ΕΠΕΧΟΝΤΟΣ.

Δημοσιεύσαντες προηγουμένως ἔγγραφον γνώμην τοῦ γερτροῦ μητροπολίτου Ἀμασειᾶς κ. Ἀνθίμου Ἀλεξούδη ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρείας τεθέντος θέματος «Τί σημαίνει ἱστορικῶς καὶ κανονικῶς ὁ τίτλος «προέδρου» καὶ ὁ «τόπον ἐπέχοντος» ἐν ταῖς ἀρχιερατικαῖς ὑπογραφαῖς, ἐκδίδομεν νῦν καὶ νεωτέραν διὰ ταύτης ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἀμασειᾶς ἀπαντᾷ εἰς ἀντίρρησην, ἣν ἐν ἐφημερίδι συμριναϊκῆ ἐξέδωκεν ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως καὶ Ουατείρων κ. Ταράσιος, εἰς διάφορα ἐπὶ τοῦ θέματος τότῳ συμπεράσματα προβαίνων. Πρὸς τὴν Ἑταιρίαν ἀπέστειλεν ἴδιον ἐμβριθῆ καὶ λιτὴν γνώμην καὶ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος, ταύτην δέ, μετὰ τὴν ἐν συνεδρίῳ τῆς Ἑταιρείας ἀνέγνωσιν, ὡς καὶ δευτέραν γνωμοδότησιν, δι' ἧς ὁ πολύπειρος ἐρευνητὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ ἡμέτερος φίλτατος συνεργάτης κ. Μανουὴλ Γ. Γεδεών εἰσάγει τὴν πειστικωτέραν τοῦ προβλήματος λύσιν, θέλωμεν δημοσιεύσει ἐν προσεχεῖ τῆς «Ἐβδομάδ. Ἐπιθεωρήσεως» ἀριθμῷ.

Λίαν ἀσμένως εἶδομεν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 167 τοῦ 1893 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος «Κωνσταντινουπόλις» δημοσιευομένας παρατηρήσεις τινὰς, μετενεχθεῖσας ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Ἀμαθείας» ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν ἐν Κωνιπόλει Μεσαιωνολογικῆν Ἑταιρίαν ἀποσταλείσας πραγματείας ἡμῶν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀρχιερατικαῖς ὑπογραφαῖς τίτλων «προέδρου» καὶ «τὸν τόπον ἐπέχοντος», δημοσιευθεῖσας ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (ἔτος II', σελ. 67) καὶ τῇ «Ἐβδομαδιαία Ἐπιθεωρήσει» τοῦ «Νεολόγου» (τόμος Β', σελ. 541 καὶ ἐξῆς). Ἄλλ' ἀναγνόντες καὶ θεωροῦντες τό γ' ἐφ' ἡμῖν αὐτὰς οὐ μόνον εἰς ἀκριβεστέραν ἐξέλεγχξιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας μὴ τεινούσας, ἀλλὰ

τοῦναντίον εἰς μείωσιν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα, καίπερ ὄψέ, ὡς περιστοιχοῦμενοι καὶ ὑπὸ ἀρχιερατικῶν καθηκόντων, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεθ' ὄλην τὴν βαθεῖαν ὑπόληψιν, ἦν τρέφομεν πρὸς τὸν σοφὸν ἱεράρχην τῆς Ἡλιουπόλεως Ταράσιον, ἐπενέγκωμεν τὰς δεούσας παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας ἐπικριτικῆς καὶ συμπληρωτικῆς, κατὰ τὴν θεοφιλίαν του, πραγματείας.

Καὶ πρῶτον περὶ τοῦ τίτλου «Πρόεδρος» προκειμένου, ὁ σοφὸς ἱεράρχης ἐν τῇ ἐν λόγῳ πραγματεία αὐτοῦ ἐπάγει τάδε· «Ἡ λέξις προεδρεύω, πρόεδρος, προεδρικῶς, ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ οὐχ εὑρίσκειται, οὐδὲ καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικαῖς κανόσιν, ἀλλ' οὐδὲ καὶ τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων οὐδεὶς μνημονεύεται ὅτι ὡς πρόεδρος ἡπροεδρικῶς ἐλάβε ποτε τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι. . . . κατ' ἐκκλησιαστικὴν σημασίαν καὶ ἐννοίαν πρόεδροι ἢ προεδρικοὶ καλοῦνται οὐχὶ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ μητροπολίται οἱ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν σχολάζουσιν μετατιθέμενοι. . . ἀλλ' ὅτι τοιοῦτοι εἶναι καὶ λέγονται πάντες ἀνεξαιρέτως καὶ μόνον οἱ μητροπολίται οἱ ἀπὸ μείζονος εἰς ἐλάσσονα ἐκκλησίαν μετατιθέμενοι κατ' οικονομίαν πάντως ἐκκλησιαστικὴν καὶ συγκατάθεσιν».

Τοιαῦτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑφ' ἡμῶν λεχθέντων καὶ τελείαν λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος ἐπάγει ὁ ρηθεὶς ἱεράρχης, οὐχὶ ὅμως ἄχραντα καὶ τέλεια ἐν πᾶσι καὶ ἀναμάρτητα καθ' ὅσον ἐν μὲν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἀναγιγνώσκειται, ὡς γνωστόν, ἡ λέξις «πρωτοκαθεδρία»· «φιλοῦσι τὴν πρωτοκλήσιαν ἐν τοῖς δεῖπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς» (Ματθ. 23, 6. Μαρκ. 16, 39. Λουκ. 11, 43), ταυτοῦτοις καὶ ταυτοσημῶς τῇ λέξει «προεδρεία». Ἐν δὲ τοῖς ἀποστολικαῖς κανόσιν ἴσως μὲν δὲν εὑρίσκονται αἱ λέξεις αὗται· τοῦτο ὅμως, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν σοφισμάτων, δεόν να μὴ λαμβάνηται ὡς ἀποδείξεις καὶ τῆς ἀνυπαρξίας καὶ τῶν πραγμάτων ὡς καὶ ἐν πλείστοις ὅσοις ἄλλοις ζητήμασι θεολογικοῖς δὲν γίνεται χρῆσις τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ ταῦτα διντυπωθέντων ὄρων, καίπερ ὑπαρχόντων τῶν

δι' αὐτῶν ἐκφραζομένων ἐννοιῶν καὶ πραγμάτων· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ αἱ ἐν τῇ Ἀποστολικῇ ἐποχῇ ἐν χρῆσει οὐδαὶ ἐκφράσεις αἱ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν πραγματείᾳ προγραφείσαι, πρῶτος ἐν ἴσοις (Primus inter pares), Ἐπίσκοπος πρώτης ἑδρας (Episcopus primae sedis), ἡγούμενοι, προεστῶτες (Prepositi, Anlistites), καὶ ἄλλαι πολλαί, τί ἄλλο σημαίνουσιν ἢ ὅπερ καὶ ἡ λέξις «πρόεδρος»; Παρὰ δὲ τοῖς Πατρῶσιν οὐδεὶς λέγεται Πρόεδρος, ἢ ὅτι προεδρικῶς ἔλαβε τὴν δεῖνα ἐπαρχίαν ἐν ἀντιδιαστολῇ βεβαίως πρὸς ἄλλους μὴ τοιοῦτους, καθ' ὅσον καὶ γὰρ αὐτοῖς ἦν ἐν χρῆσει ἡ περὶ τῆς λέξεως ταύτης ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἐποχῇ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ἡμετέρα ἐπικρατούσᾳ ἐννοια, καθ' ἣν διπλ. πρόεδρος καλεῖται πᾶς ἐπίσκοπος ὡς προεδρεύων, προϊστάμενος, τῆς ἑαυτοῦ παροικίας, ὅπερ εἰρηται καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν πραγματείᾳ, μαρτυρεῖται δὲ καὶ βεβαιοῦται ὑπὸ πάντων, ὡς π. χ. ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Θεοδώρου, γράφοντος «πρόεδρος Ἀντιοχείας. . . πρόεδρος Λαοδικίας. . . πρόεδρος Δορυλαίου. . . πρόεδρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. . . πρόεδρος τῆς Ρώμης» «πρόεδρου ταῖς δεομέναις Ἐκκλησίαις προσβάλετο» (Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. βιβλίον Δ.), ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἐνθα ἀναγινώσκωμεν «καὶ ψηφισί τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν τῶν ἄλλων τὴν προεδρείαν» (τόμος Α', σ. 42, 143) «καθὼς καὶ τῷ ἐν τῇ Ρωμαίων Ἐκκλησίᾳ προεδρεύοντι» (τόμ. Β', σ. 128) «τῷ δὲ Κωνσταντινουπόλεως προέδρω ἔξεσθι. . .» (τόμος ΣΤ', σ. 428) ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Νικοπόλεως καλουμένου «πρόεδρου τῆς «παλαιᾶς Ἡπειροῦ» (Baron. Annal. ad an. Chr. 519) ὑπὸ τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ καὶ ὑπὸ τῆς Α Θεοφιλίας τοῦ ἁγ. Ἠλιουπόλεως μνημονευθέντος, ὅστις «προεδρείαν τῶν Ἀποστόλων γράφων ἐννοεῖ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπισκοπὴν ἣτοι τὸν βαθμὸν ταῦ ἐπισκόπου» (Ἐπιστολὴν νεῦ.) ἐτι δὲ καὶ ὑπὸ πλείστων ὄσων ἄλλων (ἰδ. καὶ ΜΗ' κανόνα τῆς ΣΤ' ἁγίας οἰκουμ. Συνόδου). Ὡστε κατὰ ταῦτα, πᾶς ἐπίσκοπος καλεῖται πρόεδρος τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησιαστικῆς παροικίας καὶ εἶναι καὶ γινώσκειται ὁ φυσικὸς πρόεδρος τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ αὐτῆς. Εἶτα ὅμως ἐκ τῆς καθολικῆς ταύτης σημασίας, καὶ μέχρι σήμερον σιωπηλῶς καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ἐκκλησίας σωζομένης, ἐλήφθη ἡ λέξις ὑπὸ ἑτέραν εἰδικωτέραν σημασίαν καὶ ἀπεδίδετο, ὡς λέγομεν καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν πραγματείᾳ, ἐκείνῳ τῶν μητροπολιτῶν, ὅστις ἢ μετετέθη ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν τινα, ἢ πρὸς τῇ ἑαυτοῦ καὶ ἑτέραν προεδρικῆσιν, κατ' ἐπίδοσιν, ἐπαρχίαν, ἐκκλησιαστικῇ ἀποφάσει, καθ' ὅσον κανονικὸς ἐπίσκοπος ὀνομάζεται καὶ εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος, ὑπὲρ οὗ τὸ μυστήριον τῆς χειροτονίας ἐπιτελεῖται καὶ ἐν τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου Ἡνεύματος ἐκφωνεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀνακηρυττομένου ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτου ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐπισκοπῆς ἢ μητροπόλεως, τῇ κανονικῇ ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων· πᾶσαι δὲ αἱ μετὰ ταῦτα γινόμεναι μεταθέσεις αὐτοῦ ἀνάγονται εἰς τὰς κατ' ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν ἀνεκαθεν γινόμενας πράξεις τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὑπαγορευόμενας, καὶ οὐχὶ, ὡς λέγει, ὁ σοφὸς ἱεράρχης ὅτι «πρόεδροι» εἶναι καὶ λέγονται πάντες ἀνε-

ξαιρέτως καὶ μόνοι οἱ μητροπολίται οἱ ἀπὸ μείζονος εἰς ἐλάσσονα Ἐκκλησίαν μετατιθέμενοι, καθ' ὅσον ἐχομεν πλείστα παραδείγματα ἀρχιερέων, ἅτινα ἀγγοοῦμεν πῶς διέφυγον τὸ ὄξυδερκὲς βλέμμα τοῦ σοφοῦ ἱεράρχου, μετατεθέντων ἀπὸ ἐλάσσονος εἰς μείζονα ἐπαρχίαν καὶ φερόντων τὸν τίτλον τοῦ προέδρου τῆς εἰς ἣν μετέβησαν ἐπαρχίας· οὕτω π. χ. ὁ Σηλυβρίας Ματθαῖος (1834—1838) γενόμενος Δημητριάδος (1838—1841), καὶ μετὰ ταῦτα Γάνου καὶ Χώρας (1841—1845), ὑπεγράφητο ἐν ἐπισήμοις πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς πράξεσι «πρόεδρος Γάνου καὶ Χώρας», καίτοι ἡ μετάθεσις ἦν ἀπὸ ἐλάσσονος εἰς μείζονα ἐπαρχίαν. Τῷ Λαοίσης Διονυσίῳ δίδοται ἡ Προῦθα προεδρικῶς (τῷ 1660) (Ἄθ. Ὑψηλάντου σελ. 160)· ὁ Σουγδαίας γενόμενος Νικαίας (1488) ὑπεγράφητο «ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πρῶν Σουγδαίας καὶ πρόεδρος Νικαίας Θεοφάνης» (Ἐκκλ. Σύλλεκτα Ἐπαμεινώνδου Σταματιῶδου, ἐν Σάμῳ, 1891 σελ. 34)· ὁ Περγάμου προδικησάμενος καὶ τὴν Αἶνον, κατ' ἐπίδοσιν, ἐπὶ πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Γλυκῆος ὑπεγράφητο «ὁ Περγάμου καὶ πρόεδρος Αἶνου Ἀϊσένιος» (1315)· ὁ δὲ Νυμφαίου ὑπεγράφητο «ὁ Νυμφαίου καὶ πρόεδρος Δέρκων Θεόδουλος» (1316)· ὁ Βρύσεως ὁμοίως ὑπεγράφητο «ὁ Βρύσεως καὶ πρόεδρος Κυζικίου Θεόδωρος» (1370) (Acta Patriarchatus τόμ. Α', σελ. 5, 51, 531). Ὁ μακαρίας μνήμης Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Διονύσιος ὁ Ε' ἀπὸ Κρήτης, Διδυμοταίχου, εἶτα Ἀδριανουπόλεως γενόμενος, καὶ μετέπειτα Νικαίας ὑπεγράφητο «πρόεδρος Νικαίας Διονύσιος» (ἴδε ἐγκυκλίους ἐκκλησιαστικῆς ἐπιστολᾶς τῆς 6 καὶ 7 Ἰουνίου τῆς 15 Ἰουλίου καὶ 16 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1882, τῆς 3 Μαρτίου τῆς 31 Μαΐου τῆς 17 Ἰουνίου τῆς 15 Ἰουλίου καὶ τῆς 10 Νοεμβρίου τοῦ 1883· ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ παναγιωτάτου πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ ἑτέρας ἐφεξῆς ἐπὶ τῆς τοποτηρητικῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἐφέσου κυροῦ Ἀγαθαγγέλου τῷ 1884) καίπερ τῆς μεταθέσεως ἀπὸ ἐλάσσονος εἰς μείζονα ἐπαρχίαν οὐδεν. Ἐνταῦθα παρεκβατικῶς δεόν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἐξ ἔθους ἀρχαίου τῷ λαμβάνοντι ἐκ περιτροπῆς τρεῖς διαφόρους ἐπαρχίας ἀρχιερεῖ, κατὰ τὴν ἀνάγκην, οἰκονομίᾳ χρωμένῃ ἢ Ἐκκλησίᾳ, εἶγε καὶ εἰς τετάρτην ἐπαρχίαν διώριζε τὸν ἴδιον, ἀπένευεν αὐτῷ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην προεδρικῶς, κακεῖνος δὲ συνεπῶς ὑπεγράφητο πρόεδρος τῆς τοιαύτης ἐπαρχίας· τοῦναντίον δὲ πάλιν ἐξ ἔθους ἀρχαίου κεκτημένου ἰσὺν ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἐν ἐνεργείᾳ οὐσῆς, πᾶς ἐπίσκοπος ἢ μητροπολίτης ἢ πατριάρχης δύναται ἐκ περιτροπῆς νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν ἑαυτοῦ θρόνον δις, τρίς καὶ ποσάκις ὡς π. χ. ὁ αἰδίδιμος Κύριλλος ὁ Λούκαρις ὁ ἐξάκις τὸν οἰκουμενικὸν πατριαρχικὸν θρόνον κοσμήσας καὶ ἕτεροι πατριάρχαι καὶ μητροπολίται ὡς ὁ μακαρίτης Προκόπιος (ὁ Μπαλτζόγλου) τρίς ἐκ περιτροπῆς λαβὼν τὴν μητροπολίτην Σωζουαγαθουπόλεως τῷ 1834—1836, τῷ 1842—1852 καὶ τῷ 1858—1872 καὶ ἄλλοι πλείστοι. Ὡστε ἐκ πάντων τούτων τῶν παραδειγμάτων καταφαίνεται ὅτι ἢ τε ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀφ' ἐνός καὶ ἢ διπνεκῆς πράξις τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου ἐπιμαρτυροῦσι πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς λελανθασμένης γνώμης τοῦ ἀγαπητοῦ

ἡμῶν ἀδελφοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἡλιουπό-
λεως Ταραβίου.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν τίτλον «τὸν τόπον ἐπέχων» ὁ ἅγιος Ἡλιουπόλεως ἐπιθεωρῶς καὶ ἐκφαντικῶς ἀποφαίνεται, χάριν ἱστορικῆς διήθεν ἀληθείας καὶ ἀκριβεστέρας ἐξελέγγεως τῶν πραγμάτων, ὅτι ὁ τίτλος οὗτος ἀνέρχεται εἰς χρόνους ἀρχαιότερους τοῦ μεσαιῶνος καὶ εἰς κύκλον πολὺ εὐρύτερον τοῦ ὑφ' ἡμῶν εἰρημένου, καθ' ὅσον ἀπενέμετο εἰς πάντας ἀδιακρίτως τοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς ἐν τινι οἰκουμένην ἢ τοπικῇ συνόδῳ ἱεράρχας ἀντιπροσωπεύοντας ἑτέροισι μὴ δυναμένοις ἕνεκα διαφόρων αἰτίων αὐτοπροσώπως παρουσιάζειν καὶ ὅτι μὲν τοῦτο ἀληθὲς οὐδεὶς ὁ ἀμφιδάλλων, οὐδὲ ὁ ἀγνοῶν, ὅσον ἐλάχισται καὶ ἂν ᾖσιν αἱ ἱστορικαὶ αὐτοῦ γνώσεις· τὸ τοιοῦτον ὅμως ἦν πρόσκαιρον καὶ προσωρινὸν διαρκοῦν μόνον, πλὴν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, ἀπλῆς ἱστορικῆς μνείας ἕνεκα γιγνομένων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου ἢ προκαλούσης τοῦτο ἀνάγκης, διὸ καὶ ἔχομεν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀρχιερέων ἐν διαφόροις συνόδοις, ἔτι δὲ καὶ τούναντιον, ἀπαντῶμεν δηλ. παραδείγματα πλείστων ἀρχιερέων τῶν αὐτῶν ἀντιπροσωπευομένων ὑπὸ διαφόρων ἐν διαφόροις συνόδοις· οὕτω π. χ. ὁ Ἐφέσου Δανιὴλ ἐν μὲν τῇ ἐν τῷ πανσέπτῳ ναφ τῆς Παμμακαριστοῦ συγκροτηθεῖσθαι συνόδῳ τῷ 1484 συνεδριάζων ἐπέχει καὶ «τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Γρηγορίου», ἐν δὲ τῇ κατὰ τὸ 1488 συγκροτηθεῖσθαι συνόδῳ περὶ τῆς τοῦ δευτέρου εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀποκαταστάσεως Διονυσίου τοῦ Α' ὄσαυτος συνεδριάζων ἔχει καὶ τὰς γνώμας τοῦ Χαλκηδόνος καὶ τοῦ Μπυλίνης (ὄρα Ἐκκλησιαστικὰ σύλλεκτα σελ. 29, 33). Τὸν δὲ Ρώμης βλέπομεν ἀντιπροσωπευόμενον ὅτε μὲν ὑπὸ τοῦ Θεσσαλονίκης, ὅτε δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀθηνῶν, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τοῦ Κορίνθου, ἢ τοῦ Γορτύνης, τοῦ Δυρραχίου, τοῦ Πατρῶν, καὶ Κῶου, ἢ καὶ ὑπὸ ἄλλων διαφόρων προσώπων τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου (ὄρ. πρακτικὰ ἱερῶν Συνόδων καὶ Πραγματεῖαν περὶ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ οἴκου πατριαρχικοῦ θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ Γρηγορίου ἀρχιεραματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐν Κωνιπόλει, 1860, σελ. 19 καὶ ἐφεξῆς). Ἐκ τῶν εἰρημένων καταφαίνεται ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἡλιουπόλεως λεχθὲν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οὔτε ὡς νέον τι, καθ' ὅσον οὐδεὶς ὁ ἀγνοῶν τοῦτο, οὔτε ὡς δυνέμενον λῦσαι τὴν ὑπὸ τῆς τῶν Μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν Ἐταιρίας προταθεῖσαν ἡμῖν ἐρώτησιν, τὴν καὶ προκαλέσασαν τὴν προηγουμένην πραγματεῖαν ἡμῶν. Τοῦτο ἐπίσης ἀδυνατεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ ἑτέρα τοῦ τίτλου τούτου φάσις, καθ' ἣν οὗτος ἀπεδίδοτο ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων ἢ τῆς Ἐκκλησίας ἢ καὶ ἀμφοτέρων εἰς διαφόρους ἀπλῆς τιμῆς ἕνεκεν, ὅπερ προσιρταί καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν πραγματεῖᾳ, οὐκ ἴσμεν δὲ πᾶσι ἀπεδωπηθῆναι ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἡλιουπόλεως. Τοιαῦτα παραδείγματα μετὰ τῶν ἄλλων (ὄρα Ἐκκλ. Σύλλεκτα Ἐπαμ. Σταματιάδου, σελ. 16, 33... Χρονογράφον Δωροθέου Μονεμβασίας, ἐν Βενετίᾳ, 1818, σελ. 397... Acta Patriarchica tom. Α', σελ. 118, 119) ἔχομεν καὶ τὰ ἐπόμενα, ἅτινα ἀναγινώσκόμεν ἐν χειρογράφῳ κώδικι ἐπιδήμιφ νομίμφ, ἐξ ἀρχαιότερου

τοιοῦτου ἀντιγραφέντι τῷ 1689, ἐνθα φαίνονται ἐκ προνομίου ἐκκλησιαστικοῦ ἢ βασιλικοῦ

ὁ Καισαρείας	ἔχων καὶ τὸν τόπον τοῦ Ἀλεξανδρείας
ὁ Ἐφέσου	» » » τοῦ Ἀντιοχείας
ὁ Ἡρακλείας	» » » τοῦ Ἱεροσολύμων
ὁ Θεσσαλονίκης	» » » τοῦ Ἀγκύρας
ὁ Τορνόβου	» » » τοῦ Καισαρείας
ὁ Ἀδρ]πόλεως	» » » τοῦ Ἐφέσου
ὁ Κορίνθου	» » » τοῦ Ἡρακλείας
ὁ Μονεμβασίας	» » » τοῦ Σίδης
ὁ Ἀθηνῶν	» » » τοῦ Ἀγκύρας
ὁ Τραπεζοῦντος	» » » τοῦ Καισαρείας
ὁ Λαρίσσης	» » » τοῦ Ἐφέσου
ὁ Ναυπάκτου	» » » τοῦ Σάρδεων
ὁ Φιλίπ]πόλεως	» » » τοῦ Ἐφέσου
ὁ Ρόδου	» » » τοῦ Κυζίκου
ὁ Σερῶν	» » » τοῦ Ἐφέσου
ὁ Φιλίππων	» » » τοῦ Σάρδεων
ὁ Θυβῶν	» » » τοῦ Σίδης
ὁ Λακεδαιμονίας	» » » τοῦ Νικαίας.

Ἐν τοῖς τοιοῦτοις κατατακτέοι καὶ οἱ ἐν τῇ προτέρᾳ πραγματεῖᾳ ἡμῶν μνημονευθέντες μητροπολίται, Οὐγγυροβλαχίας καὶ μέρους Οὐγγυροβλαχίας, ὧν ὁ πρῶτος εἶχε τὸν τόπον τοῦ Καισαρείας, ὁ δὲ δευτέρος τοῦ Ἀμαθείας ἐκ προνομίου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδραβευθέντος αὐτοῖς ἐκ παλαιοῦ ἔτι δὲ καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἡλιουπόλεως μνημονευθεὶς Παρο-Ναξίας, ὅστις ἐπὶ Ἐκκλησίας φημιζεται ὡς ἐπέχων «τὸν τόπον τοῦ Ἐφέσου». Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ ἐπισκοπαὶ Πάγου καὶ Νάξου ἠνῶθησαν εἰς μίαν, προαχθεῖσαν εἰς μητροπολίτην, ὡς φησὶ Ἰνδικτ. 5' (6, 591) = 1083, ὅπερ συμπίπτει ἐν τῷ χρονικῷ διαστήματι τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ (1081 -- 1118) (Μουσεῖον καὶ Βιβλιοθήκη τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, περιόδ. Β', ἔτος Α', ἐν Σμύρνῃ, 1876, σελ. 67). Ἐν τούτοις ὅμως ἀμφοτέραι αὐταὶ αἱ περιστάσεις οὐδαμῶς καθ' ἡμᾶς δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κανὼν καὶ πρᾶξις διαρκῆς τῆς Ἐκκλησίας οὐδὲ ἀκανοποιῦσαι ἡμᾶς τε καὶ τοὺς φίλους ἑταίρους τῆς τῶν Μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν Ἐταιρίας, διὸ καὶ ἐμμένομεν τοῖς προορηθεῖσι καὶ προγραφεῖσιν, ὅτι δηλ. ὁ τίτλος «τὸν τόπον ἐπέχων» ἀπενέμετο ἐκείνῳ τῶν μητροπολιτῶν, ὅστις πρότερον ἐπίσκοπος ᾔν μτροπολίτου τινος, εἶτα, ἐκλιπόντος τούτου καὶ τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ σχολασάσης ἢ μὴ, προήγετο εἰς μητροπολίτην, ἀπονευομένην αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν τίτλων καὶ προνομίων τῆς σχολασάσης ἢ μὴ μητροπόλεως. Ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθὲς καὶ ὀρθὸν ἢ τε Ἐκκλησιαστικῆ ἱστορία ἀφ' ἐνός καὶ ἡ διηγετικῆς πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου μονοουχὶ φωνῆν ἀφιδῶσι, διακινεῖται ἕνεκα τούτου τοῦτο μὲν ὡς διηγετικῆ καὶ αἰώνιοι, τὰ δὲ ἕτερα πρόσκαιρα, καὶ προσωρινά. Διὸ καὶ βλέπομεν ὅτι, ἐκλιπούσης τῆς μητροπόλεως Κλαυδιουπόλεως, ὁ τῶς ἐπίσκοπος αὐτῆς Ποντοπρακείας, τιμθεὶς εἰς μητροπολίτην παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Βασιλείας, ἐπέχει τὸν τόπον, τὴν τε ἐξουσίαν καὶ λοιπὰς προνομίας τοῦ Κλαυδιουπόλεως. Τὸ αὐτὸ οὐτὸν καὶ περὶ τῶν μητροπολιτῶν Φιλαδέλφειας καὶ Ἀτταλείας, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς μητροπόλεως Νικαίας, ἥτις πρότερον ἐπι-

σκοπή οὐσα τοῦ Νικομηδείας, εἶτα εἰς μητρόπολιν προαχθεῖσα ἐπὶ Οὐάλεντος καὶ Οὐάλεντιανοῦ (+364), ἐπυρτανεῦθη διὰ τῶν αὐτῶν τίτλων καὶ προνομίων τῆς μητροπόλεως, διὸ καὶ τιτλοφορεῖται ὁ μητροπολίτης Νικαίας ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Βιθυνίας. (Σύνταγμα ἱερ. Κανόνων· τόμ. Β', σελ. 66...). Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἐγράφομεν ἐν Ἀμισῷ τῇ καθ' ἡμᾶς Μητροπόλει

τῇ 23 Αὐγούστου 1893.

† Ὁ Ἀμασειᾶς ΑΝΘΙΜΟΣ.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΤΩΧΕΙΑ

κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΤΙΚΑ.

Ἐν σελ. 922, στήλῃ α', στίχῳ 59 γίνεται μνεία τῶν λιπῶν πύρων τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ σχολῆς· πρὸς μαρτυρίαν τῶν γραφομένων ἐκδίδωμι τὸ κείμενον τοῦ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγίλλου, δι' ὃ Κωνσταντῖνος ὁ ἀπὸ Νικαίας ἐμπεδοῖ τὰ τῆς σχολῆς ἔσοδα, γράφων ἐν λεπτομερείᾳ, ὡς εἶθιστο τῷ τότε χρόνῳ καὶ τῇ τότε γενεᾷ. Ἀπὸ τοῦ σιγίλλου τούτου ἀναμνησθόμενος ὅτι ἡ κοινότης τῶν ὀρθοδόξων ὁμογενῶν τοῦ Σταυροδρομίου εἶχεν ὠρισμένον πρὸς διδασκαλίαν τῶν παιδῶν ἴδιον οἶκον, ἠκοδομημένον πρὸ τοῦ 1804. Αὐτοῦ εἰκάζω ὅτι ἐλειτούργει στοιχειώδης τις σχολή. Περὶ δὲ τῆς ὁμογενοῦς ὀρθοδόξου κοινότητος τοῦ Σταυροδρομίου ὑφιστάμενης αὐτοῦ καὶ πρὸ τοῦ 1600 ἔγραψα βραχυτάτην ἀπομνησιν ἐκδιδομένην ἐν τοῖς φύλλοις τοῦ « Ἀνατολικοῦ Ἀστέρου » τῆς 24, 25 καὶ 27 Σεπτεμβρίου τοῦ παρόντος ἔτους 1893, ἐν ἧ καὶ δύο σχετικὰ γράμματα ἐξέδωκα, τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Τιμοθέου Β' (1615) καὶ Καλλινίκου Ε' (1805).

ΜΑΝΟΥΗΛ 12. ΓΕΛΕΩΝ.

Τὸ σιγίλλιον ἔστι τοῦτο:

Καλλίνικος ἐλέω Θεοῦ κτλ.

† Πολλοὶς τοῖς ἔξω σοφοῖς, καὶ τοῖς πνευματοφόροις ἱεροῖς πατράσιν ἡμῶν διατεθρόληται ὅσα καὶ οἷα τὰ τῆς παιδείας ἀγαθὰ· αὕτη καὶ γὰρ ἡμῖν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φαύλου διάκρισιν περιποιεῖ, τὰ μὲν ἐλέσθαι, τὰ δὲ φυγεῖν παραινῶσα, ὑπ' αὐτῆς τὰ ἥθη κοσμούμενα ἐπαίνετοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παριστάνουσιν· αὕτη πῶς οἰκονομητέον, πῶς πολιτικοῖς χρηστέον πράγμασι καὶ μυρία ἄλλα συμφέροντα τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἐκδιδάσκει τοὺς μετεληφότας, καὶ τῇ ψυχῇ οἷον κάλλιστον περιτίθησι τὸν κόσμον, καὶ τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας αὐτῇ περιποιούσα, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἢ δυνάττον, ὅμοιον Θεῷ ἀποφαίνουσα. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ με-

γάλη Ἐκκλησία, ὅπου ἂν κατίδοι σχολὰς συνισταμένας πρὸς διδασκαλίαν τοῦ τοιοῦτου θεοσδύτου τῶνόντι χρήματος, καὶ τῆς παρ' αὐτῆς ἐπικουρίας δεομένης εἰς διαμονήν, προθύμως πάνυ ἐπιδαφιλεύεται αὐταῖς τὴν ἀντίληψιν. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἐν τῇ κατὰ τὸ Πέγιογλου Πέραν τῆς πόλεως ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνορίᾳ τῶν ἐνδόξων Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραρχίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἐντὸς τοῦ Παρμακακίου ἠκοδομηταὶ ἔκπαλαι οἶκος διὰ δαπάνης τῶν ἐκεῖ εὐσεβῶν ἐνοριτῶν καὶ φιλοκάλων χριστιανῶν, καὶ κοινῆς συνδρομῆς καὶ ἐπιμελείας, διωρίσθη εἶναι καὶ λέγεσθαι κοινὸν σχολεῖον τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, καὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας γραμμάτων, ἐπὶ τῷ διδάσκειν, οἰκούντας ἐν αὐτῷ, τὸν τε διδάσκαλον τῶν ἑλληνικῶν, καὶ τὸν παιδαγωγόν, καὶ ἐκπαιδεύειν τοὺς προσερχομένους καὶ φοιτῶντας μαθητάς, καὶ οὕτω χάριν προικὸς ἀφιερῶθησαν οἱ οἶκοι, καὶ ἀπεδείχθησαν κοινὰ σχολεῖα παρὰ τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Πέγιογλου φιλογενῶν καὶ φιλομούσων προσφιερῶσαντων καὶ ἀναθεμένων αὐτοῖς καὶ βιβλιοθήκην καὶ ὅσα χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα, οἷον πακίρια καὶ ἄλλα, καταγραφέντα ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι· διὰ σπουδῆς δὲ καὶ ἀόκνου ἐπιμελείας τῶν αὐτῶν εὐλογημένων ἐνοριτῶν, καὶ ἄλλων εὐσεβῶν τῶν αὐτοῦ ἐχομένων ζήλου, διωρίσθησαν δίδοσθαι εἰς αὐτὰς τὰς σχολὰς ἐτήσια, καὶ μηνιαῖα, καὶ προσφέρεισθαι λόγῳ βοηθείας, ἐκ μὲν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τῶν Ποστανίων καθ' ἕκαστον μῆνα γρόσια τὸν ἀριθμὸν δέκα, ἐκ δὲ τῆς Παναγίας τῶν Καφατιαῶν ὡσαύτως δέκα, καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀγίου Νικολάου πέντε, ἐκ δὲ τῆς Ἐλπίδος τῆς ἐν τῷ Κοντοσκάλι τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων κατ' ἔτος γρόσια ἐβδομήκοντα πέντε, ἐκ τῆς ἀγίας Κυριακῆς τῆς κατὰ τὸ Κούμ-καπί ἐτησίως τριάκοντα, ἐκ τοῦ ἀγίου Νικολάου τῆς Ἁγίας ἐτησίως πενήκοντα, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς εὐλογημένων ρουφετίων προσφέρεισθαι καὶ δίδοσθαι, ἤτοι ἀπὸ τοῦ κουτίου τοῦ ἐν τῷ Ζιντάν καπουσί τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν ἀμπατζίδων γρόσια ἐξήκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν φερμελετζίδων τῶν ἐν Γαλατᾷ ἑκατὸν εἴκοσι, ἀπὸ τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν καπήλων τοῦ Γαλατᾷ κατὰ μῆνα γρόσια πέντε, ἀπὸ τῶν μπογιατζίδων τῶν ἐν Γαλατᾷ ἐτήσιον δώδεκα, καὶ παρὰ τοῦ κύρ Κωνσταντίνου τοῦ ἐν τῷ Χαβιανοροχάνι κατὰ μῆνα γρόσια πέντε, ἀπὸ τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν ἀμπατζίδων τοῦ Γαλατᾷ ἐτήσιον γρόσια πενήκοντα, ἀπὸ τῶν πογιατζίδων τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐτησίως γρόσια εἴκοσι, ἀπὸ τῶν τουζλαητζίδων ἐτήσιον γρόσια πέντε, ὡσαύτως δὲ δίδοσθαι κατὰ μῆνα εἰς τὰς εἰρημένας δύο σχολὰς δεκαοκτὶ γρόσια ἐκ τοῦ ἐνὸς γεδικίου τοῦ καπηλείου Μικροῦ Κανδυλίου τῶν ἐν τῷ Γαλατᾷ, ὅπερ ἀφιέρωται αὐταῖς ἀπὸ ἐλέους φιλογενῶν τινων καὶ φιλοκάλων εὐσεβῶν, ἀφιερῶθη δὲ καὶ ἐν μούλιον γαιαργαῖον ἐργαστήριον φερμελετζιδικὸν κείμενον ἐν τῷ Καρὰ-κιοϊεῖς τὴν σειράν τῶν φερμελετζιδικῶν ἐργαστηρίων, καὶ ἔχον ἐκ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους τὸ ἐργαστήριον τοῦ Γεωργίου Κῶου, ἐκ δὲ τοῦ ἐτέρου τοῦ Νικολάου Τηνιακοῦ, καὶ προσηράσθη ἀναθεθὲν ταῖς εἰρημέναις δύο σχολαῖς παρ' αὐτοῦ τοῦ εὐλογημένου

ρουφετίου τῶν φερμελετζίδων, ἐξ οὗ διωρίσθη δίδοσθαι αὐταῖς καὶ ἐτήσιον γρόσια πεντήκοντα. Τούτων τοίνυν οὕτω θεοφιλῶς ἀφιερωθέντων, πρὸς βοήθειαν καὶ ἀρίστην οικονομίαν αὐτῶν τῶν δύο συσταθεισῶν σχολῶν, ἐγένετο κοινὴ συμφωνία μεταξύ τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Πέγιογλου ὁμογενῶν εὐσεβῶν μετὰ τῶν χριστιανῶν τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου καὶ συστήματος τῶν ἐν τῷ Γαλατᾷ φερμελετζίδων, καὶ συνθήκη ἀπαράτρεπτος καὶ ἀπαράβιατος διὰ κοινῶν ἐνυπογράφων αὐτῶν ἀμφοτέρων γραμμάτων, ὅπως τὴν φροντίδα καὶ ἐπιστάσιαν τῶν εἰρημένων δύο σχολείων καὶ τὴν εἰς τὸ ἐξῆς ἀρίστην διοίκησιν αὐτῶν ἀναλάβωσιν οἱ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τοῦ ρουφετίου τῶν φερμελετζίδων, καὶ ἐπιστατοῦντες φιλοθέῳ σπουδῇ ἐπιμελῶνται τῆς πιστῆς αὐτῶν οικονομίας, καὶ τῆς ἀόκνου παραδόσεως τῶν διδασκάλων, καὶ τῆς ἐπιδύσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἔρωτι παιδείας φοιτῶντων μαθητῶν, οἵτινες καὶ κατὰ τὰς ἐγγράφους πρὸς ἀλλήλους συμφωνίας καὶ τὰς μετ' εὐχῶν ἐκκλησιαστικῶν γενομένας πρὸς αὐτοὺς προτροπὰς, ἐδέξαντο εὐπειθῶς καὶ προθύμως τὴν ἀφιερωθείσαν αὐτοῖς προστασίαν καὶ φροντίδα, καὶ τὴν ἐμπιστευθείσαν τῷ εὐλογημένῳ αὐτῶν ρουφετίῳ ἐπιμελῇ οικονομίαν περὶ τὰ δύο ταῦτα κοινὰ σχολεῖα, ὑποσχόμενοι ἐν ἀνεπιστρόφῳ λογισμῷ καὶ γνώμῃ ἀμεταθέτῳ, ὅσα ἂν προσδραπανηθῶσιν εἰς τὰς χρεῖας αὐτῶν ἐξῆς πλείω δηλαδὴ τῶν ἀπρηριθμημένων ἀνωτέρω εἰσοδημάτων ἐτησίως, καὶ μηνιαίων, καὶ ἄλλων κυρίων, ἢ τυχηρῶν, ταῦτα καταβάλλειν ἐξ ἰδίων αὐτῶν, καὶ δίδοναι πρὸς ἀναπλήρωσιν προθύμως, χωρὶς τοῦ ἀπαιτεῖν ὅλους παρὰ τῶν ἐν τῷ Πέγιογλου ἐνοριτῶν πακρίτων καὶ τῶν λοιπῶν ἐκτὲ εὐλογημένων χριστιανῶν οὐδέν, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ λεπτοῦ, ἀλλ' ὡς ἀναγραφόμενοι κτίτορες καὶ διοικηταὶ αὐτῶν τῶν δύο κοινῶν σχολείων, καὶ ἀπαξ ἐμπιστευθέντες καὶ ἀναζωσάμενοι τὴν προστασίαν αὐτῶν καὶ κηδεμονίαν, ὑφείλουσιν ὑπεραγωνίζεσθαι καὶ κοπιᾶν ὑπὲρ τῆς συστάσεως αὐτῶν καὶ διαμονῆς, καὶ φροντίζειν ἵνα κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐκτελεῖται δι' ἱεροῦ συλλειτουργοῦ μίαν ἀρτοκλασίαν εἰς μνημόσυνον τῶν ὀνομάτων τοῦ τε ἐσσαφίου αὐτῶν ὡς κτιτόρων, καὶ πάντων τῶν λοιπῶν εὐλογημένων χριστιανῶν τῶν εὐσεβῶς συμπραχθέντων, καὶ θεοφιλῶς βοηθούντων ταῖς δύο ταύταις κοιναῖς σχολαῖς, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἀπαράτρεπτος, καὶ διενεργεῖν, ἅτε δὴ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀφιερωθείσης ὡς ἐκ μέρους τῶν εἰρημένων δύο σχολῶν μιᾶς ἱερᾶς εἰκόνας τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μετὰ μιᾶς ἀργυρᾶς κανδύλας ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν ἐνδόξων Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ὅπου ἔχει ἐκτελεῖσθαι τὸ ἐτήσιον τοῦτο ἱερὸν μνημόσυνον ὡς διεληπται. Ταῦτα ὑπέσχοντο προθύμως διατηρήσειν, καὶ ἀπαράβιατος διενεργεῖν, καὶ ταύτας τὰς συμφωνίας αὐτῶν καὶ ὑποσχέσεις εὐχαρίστως ἀποδεχόμενοι πάντες οἱ ἐνοριταὶ τοῦ Πέγιογλου εὐλογημένοι χριστιανοὶ ὠμολόγησαν, αὐτοῖς, ὡς εἰκόσ, μεγάλως τὰς χαρίτας, τιμήσαντες φιλαδέλφως τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν γνώμην, καὶ φιλογενῆ διαθέσειν, καὶ ὠμολόγησαν ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἐνοχλήσαι ποτέ, καὶ ἐπηραᾶσαι αὐτοὺς καθ' οἷον δέτινα

τρόπον, ἢ ἀφαιρέσαι τὰς δύο ταύτας σχολὰς ἀπὸ τοῦ ρουφετίου αὐτῶν, καὶ ἀποξενῶσαι τῆς θεοφιλοῦς αὐτῶν ταύτης προστασίας καὶ διοικήσεως, ἢ ὅλως μετακινήσαι αὐτάς, καὶ μετατοπίσαι ἐκ τοῦ τόπου ἐφ' οὗ ἤδη ἐθεμελιώθησαν, ἅτε δὴ καὶ τῶν εἰρημένων φερμελετζίδων τὰ αὐτὰ ὑποσχομένων περὶ τῆς ἀδιασειστοῦ, καὶ ἀμετακινήτου αὐτῶν διαμονῆς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ· ἔχουσι δὲ κατ' ἔτος διορίζεσθαι ἐκ τοῦ εὐλογημένου τούτου ρουφετίου τῶν φερμελετζίδων ἐπίτροποι δύο, ὁ εἰς καψιμάλης, καὶ ὁ ἕτερος γραμματικὸς, καὶ εἰς ἕτερος σὺν αὐτοῖς τρίτος παρὰ τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Πέγιογλου χριστιανῶν ὁ μᾶλλον δόκιμος, καὶ πιστός, καὶ ἅγιος τῆς τοιαύτης διοικήσεως, οὓς δεόν ἐκλέγεσθαι καὶ ψηφίζεσθαι κοινῇ γνώμῃ εἰς ἀρίστην καὶ πιστὴν οικονομίαν ἀμφοτέρων τῶν σχολῶν. Ταύτας γοῦν τὰς ἐγγράφους συνθήκας αὐτῶν καὶ ὑποσχέσεις ἀνενεγκόντες πρὸς ἡμᾶς τε, καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς ἱερὰν ἀδελφότητα ἐζήτησαν συμφώνως τε καὶ κοινῶς ἐπικυρωθῆναι διὰ πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ συνοδικοῦ σιγγιλιώδους ἐν μεμβράναις γράμματος πρὸς ἀσφαλῆ μονιμότητα, καὶ ἀπαράτρεπτον ἰσχύν, καὶ αἰωνίαν ὡς εἶπειν σύστασιν καὶ διάρκειαν τῶν συσταθέντων ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐγεθέντων εἰρημένων δύο σχολείων. Καὶ δὴ τὴν αἴτησιν αὐτῶν παραδεῖν μὴ ἔχοντες, ἅτε δὴ τὸ διάπυρον τοῦ πόθου αὐτῶν περὶ τὰ κοινωφελῆ καὶ πρὸς αὐξήσιν, πρὸσδόν τε καὶ προκοπὴν τῶν ὁμογενῶν συντείνοντα παριστώσαν, καὶ ἀριδῆλως ἐμφαίνουσας, ἔγνωμεν ἐπινεῦσαι ταῖς θερμαῖς αὐτῶν παρακλήσεσιν ἐφ' οἷς κοινῶς τε καὶ συνοδικῶς θαυμάσαντες αὐτοὺς τῆς φιλογονείας, καὶ ἀγασάμενοι, καὶ εὐχαῖς ἐγκαίρως ἐπευλογήσαντες αὐτοὺς, καὶ ταῖς προσηκούσαις εὐφημίαις τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καταστέψαντες, γράφοντες ἀποφαινόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα αἰ ῥηθῆσαι δύο συσταθῆσαι κοινὰ σχολαῖ, ἢ μία τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, καὶ ἡ ἕτέρα τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας γραμμάτων, αἰ ἐντὸς τοῦ Παρμακακίου τοῦ Πέγιογλου ὑπάρχουσα κοινὰ πατριαρχικὰ, καὶ λέγωνται, καὶ γνωρίζονται ἀνατεθειμένα τῇ διοικήσει καὶ προστασίᾳ, καὶ ἀόκνῳ σπουδῇ, καὶ φιλοθέῳ ἐπιμελείᾳ τοῦ εὐλογημένου ρουφετίου τῶν ἐν τῷ Γαλατᾷ φερμελετζίδων, καὶ τὰ μὲν ἀφιερωθέντα πρὸς αὐτάς λόγῳ προικὸς βιβλία, πακρικὰ καὶ ἄλλα χρεῖωδῆ καταγεγραμμένα ὄντα ἐν τῷ κώδικι αὐτῶν, ὡσμήτως καὶ παρὰ τῶν φιλελεθμόνων καὶ εὐσεβῶν ἐτήσια, καὶ μηνιαῖα ἐλέη ὀνομαστί ποσοτικῶς ἀνωτέρω καταγραφέντα, ἔχωσι μένειν ἀνεκποίητα καὶ ἀναφαίρετα, ἀναντιρρήτως δηλονότι, καὶ ἀνελλιπῶς κατ' ἔτος, καὶ κατὰ μῆνα διδόμενα εἰς τὸ εὐλογημένον ἐσνάφιον αὐτῶν φερμελετζίδων, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν γνώμῃ κοινῇ διορισμένους ἐπιτροπούς· οἱ δὲ εὐλογημένοι ἐνοριταὶ χριστιανοὶ τοῦ Πέγιογλου, πρόκριτοί τε καὶ οἱ λοιποί, ὡσαύτως καὶ οἱ ἐκ τοῦ εὐλογημένου τούτου ρουφετίου οὐκ ἔχουσι τὸ σύνολον διασεῖσαι καὶ μετακινήσαι ταύτας τὰς κοινὰς σχολὰς, ἢ μετατοπίσαι ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐφ' οὗ ἡγέρθησαν, καὶ ἐθεμελιώθησαν, ἀλλὰ διατηρεῖν αὐτάς διασωζόμενας ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν τόποις, ἐμμένοντες ταῖς ὑποσχέσεσιν

αὐτῶν, καὶ αὐτὸ τὸ εὐλογημένον ρουφίτιον, ὡς ἀναδεξάμενον τὴν οἰκονομίαν αὐτῶν, ὀφείλει ἐπιστατεῖν θεοφιλῶς καὶ διοικεῖν τὰς προσόδους αὐτῶν καὶ τὰς δαπάνας ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἐκ τῶν τεταγμένων ἐτησίων καὶ μηνιαίων δικαιωμάτων καὶ εἰσοδημάτων αὐτῶν πληροῦν τοὺς μισθοὺς τῶν διδασκάλων, καὶ φροντίζειν ἀγρύπτως τῆς ἐπιμελοῦς παραδύσεως αὐτῶν, καὶ τῆς ἐπιδύσεως τῶν φοιτῶντων μαθητῶν, καὶ τῆς χρηστοτηθείας, καὶ τὰ προσδαπανώμενα ἐξ ἰδίων αὐτῶν ποιεῖν καὶ καταβάλλειν, καὶ μηδὲν ἀπαιτεῖν παρὰ τῶν ἐνοριτῶν ἕνεκα προσδαπανηθέντων ἐξόδων μέχρι καὶ τοῦ λεπτοῦ, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῷ τεταγμένῳ καὶ ὀρισμένῳ καιρῷ ποιεῖν ἐν τῇ ρηθείᾳ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου μίαν ἀρτοκλασίαν ὑπὲρ μνημοσύνου αὐτῶν τε ὡς κτιτόρων καὶ διοικητῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν εὐσεβῶς συνδρομησάντων, καὶ βοηθούτων ταῖς δύο ταύταις σχολαῖς, διορίζεσθαι δὲ κατὰ κοινήν γνώμην, καὶ σύμφωνον ἐκλογὴν τρεῖς ἐπιτρόπους τοὺς μᾶλλον δοκίμους, εὐσυνειδήτους, καὶ εὐκαταστάτους, καὶ ἀξίους τῆς τοιαύτης διοικήσεως, δύο ἀπὸ τοῦ εὐλογημένου αὐτῶν ρουφίτιου, ἓνα καψιμάλην, καὶ ἓνα γραμματικόν, καὶ τὸν τρίτον παρὰ τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Πέγιογλου χριστιανῶν, οἵτινες ὀφείλουσι μετὰ προθυμίας καὶ ζήλου ἐνθέου ἐπιστατεῖν, καὶ διοικεῖν τὰς δύο ταύτας σχολὰς, καὶ οἰκονομεῖν ἐν θεοφοβίᾳ τὰς προσόδους αὐτῶν καὶ δαπάνας, καὶ φροντίζειν τῆς διαμονῆς καὶ εὐσταθείας αὐτῶν, καὶ προνοεῖν τῆς ἀνέσεως τῶν διδασκάλων, καὶ τῆς ἐπιμελοῦς αὐτῶν παραδύσεως, καὶ τῆς ἐπιδύσεως, καὶ εὐταξίας τῶν μαθητῶν, καὶ συμπροθυμεισθαι, καὶ συναγωνίζεσθαι τῆς αὐξήσεως τῶν προσόδων, καὶ τῶν εἰς ὠφελίαν τῶν σχολῶν συντεινόντων, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν διδόναι καθαρὸν, καὶ ἀκριβῆ λογαριασμὸν περὶ πάντων τῶν προσόδων καὶ δαπανημάτων πρὸς τὸ εὐλογημένον ρουφίτιον τῶν φερμελετζίδων, καὶ προσέχειν ἀκριβῶς ἓνα μὴ γίνηται καθ' οἰονδήτινα τρόπον παρεκτροπῆ τισ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν συνθηκῶν αὐτῶν καὶ συμφωνιῶν καὶ ὑποσχέσεων καὶ καταργηθῶσιν ἐξ ἀμελείας, ἢ ἀπροσεξίας, αἱ ἐπὶ κοινῇ ὠφελείᾳ συσταθεῖσαι αὐταὶ δύο σχολαί. Ὅσοι δὲ τῶν χριστιανῶν ἱερωμένοι ἢ λαϊκοὶ ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ τολμήσουσι ποτε κακοβούλους προξενῆσαι ταραχὰς ἢ σκάνδαλα, καὶ διασεισά τὴν θεοφιλῆ διοίκησιν αὐτῶν τῶν σχολῶν, καὶ ἀποξενῶσαι τῆς ἐπιστασίας τοῦ εὐλογημένου ρουφίτιου τῶν φερμελετζίδων, καὶ φωραθῶσιν ἀντικειμένοι καὶ ἀντιπράκτοντες εἰς τὰς γινόμενας ταύτας συνθήκας καὶ ὑποσχέσεις τὰς ἐπικυρωθείσας ἤδη ἐκκλησιαστικῶς, οἱ τοιοῦτοι ὅποιοι ἂν ᾦσιν, ὡς κοινοὶ λυμεῶνες, καὶ πολέμιοι τῶν καλῶν καὶ θεαρέστων ἔργων καὶ κατορθωμάτων καὶ διώκται τῆς παιδείας, ἀφωρισμένοι ὑπάρχουσιν (ἐπονται αἱ συνθήκεις ἀραί). Ταῦτα ἀπεφάνθη καὶ κεκύρωται συνοδικῶς διὸ εἰς ἔνδειξιν καὶ διηγετὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν τε ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χρι-

στοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐδόθη εἰς τὸ εἰρημένον ἐσάκιον τῶν φερμελετζίδων.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ πέμπτῳ, κατὰ μῆνα ὀκτώβριον Ἐπιμελήσεως Θ'.

Καλλίνικος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κων)πόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. † ὁ Καισαρείας Φιλόθεος † ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος † ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ † ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος † ὁ Χαλκηδόνος Παρθένιος † ὁ Δέρκων Γρηγόριος † ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος † ὁ Προύσης Ἀνθίμος † ὁ Βεροῖας Χρῦσανθος † ὁ Παλαιῶν Πιτρῶν Μακάριος † ὁ Μιτυλήνης Ἰερεμίας † ὁ Ἀγκύρας Ἰωαννίκιος † ὁ Προϊλάθου Παρθένιος † ὁ Εἰάθης Ναθαναήλ † ὁ Δημητριάδος Ἀθανάσιος † ὁ Φερσάλων Παρθένιος.

ΑΙ ΕΝ ΤΡΟΙΑ: ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ.

Παρακληθεὶς παρ' ἡμῶν ὁ ἐλλόγιμος πρόην γυμνασιάρχης Ἀδριανουπόλεως καὶ γνωστὸς ἀνὰ τὸν φιλολογικὸν κόσμον κ. Ματθαῖος Παρανίκας, ὅπως ἐκθῆ συντόμως ἢ ἔχει γνώμην περὶ τῶν ἐναγγος ἐπαναληφθεισῶν καὶ εἰς πέρας ἀγθεισῶν ἀνασκαφῶν ἐν Τροίᾳ, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχον τὰ τε ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς διευθυντοῦ τῆς γερμανικῆς σχολῆς ἐν Ἀθήναις D. Dörpfeld καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὰς πρώτας ἀνασκαφὰς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Schliemann τῆς ἐκείνου γνώμῃ περὶ τῆς θέσεως τοῦ Δίου ἀντιταξάμενου κ. Bötticher, ἐπέστειλεν ἡμῖν πᾶν εὐγενῶς τὰ ἐπόμενα. Ὁ κ. Ματθαῖος Παρανίκας φίλος γενόμενος τοῦ μακαρίτου Schliemann, πρῶτος ἀνεκινῶσατο τῷ 1875 τὴν ἑαυτοῦ γνώμην περὶ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ, ἐλθὼν δ' ὕστερον ἐνταῦθα καὶ ὁ ἔνθους δημοστῆς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ θαυμαστῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βήματος αὐτὸς οὗτος ἀνεκινῶσατο τὰ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἦν περὶ αὐτῶν εἶχε γνώμην, σύμφωνον τῇ πρότερον ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Παρανίκα ἐξενεχθείσῃ. Τὰ ἐπισταλέντα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Παρανίκα ἔχουσιν ὅδε :

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 44, 29 Αὐγούστου 1893, φύλλῳ τῆς «Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ **Νεολόγου** ἐδημοσιεύθη μετάφρασις πραγματείας περὶ τῶν ἄρτι ἐν Τροίᾳ γινόμενων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Dörpfeld, ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀριθ. 46, 12 Σεπτεμβρίου 1893, ἐδημοσιεύθη ἔτερα ἀναιρτικὴ τῆς πρώτης ὑπὸ τοῦ κ. Bötticher, ἐνδιαφερομένου ἐπίσης εἰς τὰ κατὰ τὸ Ἰσθμίου.

Ἐπισκεψάμενος τετράκις τὸ τρωϊκὸν πεδίον τοῖς μάλιστα μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ μακαρίτου E. Schliemann, τῷ 1875, 1878 καὶ 1881, ἐξέφρασα τῷ 1875 τῷ ἡμετέρῳ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ τὴν περὶ τούτου ἰδέαν μου, ἐκ τῶν πρώτων δὲ ἀνεγνώρισα τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῶν, κηρύξας τὴν περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ Ὀμηρικοῦ Ἰλίου καὶ Ἰσθμίου γνῶμην μου καὶ τότε καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 1891 διὰ διαφόρων δημοσιεύσεων (Νεολόγ. κατὰ ἰούνιον τοῦ 1875, Περιοδ. Φιλ. Συλλ. τόμ. 1' 1-10, 15, 78-87, Νεολ. κατὰ ἰανουάριον 1891).

Ἀπὸ τοῦ 1881 δὲν εἶδον πλέον τὸ Ἰσραλίκ. Ἐκτοτε αἱ ἀνασκαφαὶ ἐπανεληφθῆσαν πολλάκις καὶ μετὰ θάνατον μάλιστα τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός μέχρις ἐσχάτων, τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ὑπῆρξε πάντοτε εὐνοϊκόν, διότι νέα πράγματα ἀνεκαλύπτοντο κρατύνοντα ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἰδέαν, ὅτι ἐν τῷ ὄροπεδίῳ τοῦ Ἰσραλίκ ἐκρύπτοντο ἀρχαῖαι πόλεις, ὧν καὶ ἐγὼ εἶδον τότε πέντε ἀλλεπαλλήλων θεμέλια. Τὴν δευτέραν πόλιν κάτωθεν ἐθεώρησα τὸ Ὀμηρικὸν Ἰλιον, πρὸς ὃ ἀναλύσας τὴν Ἰλιάδα ἐφήρμοσα ἅπαντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα. Ἐκ τῶν τελευταίων δημοσιεύσεων μανθάνομεν, ὅτι τὰ στρώματα τῶν συνοικισμῶν νύξῃθησαν εἰς ἐννέα ἀντὶ πέντε. Ἀδιάφορον τοῦτο οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ πολὺ θέλουσιν ἐρίζει περὶ τούτου, ὡς καὶ περὶ τοῦ Ὀμήρου αὐτοῦ ἐν τῷ ἀκρατήρῳ αὐτῶν ἐρευνητικῷ πνεύματι. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐν τῇ ράξει τοῦ Ἰσραλίκ ἐκρύπτονται πόλεις πολὺ ἀρχαῖαι, τῶν ὁποίων καὶ τὰ θεμέλια καὶ τὰ κτίρια, τὰς πύλας καὶ τὰ τεῖχη εἶδομεν καὶ πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ. Μία τῶν πόλεων τούτων, ἡ δευτέρα καθ' ἡμᾶς, ἡ ἕκτη καθ' ἄλλους, εἶναι τὸ Ὀμηρικὸν Ἰλιον ἐξ ἅπαντος. Ὁ Schliemann, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, μᾶς μετετόπισεν ἐκ τοῦ Βοννάβρασι καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς τὸ Ἰσραλίκ, περὶ ὃ στρέφονται τὰ συμβάντα τῆς Ἰλιάδος· τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν θάνατον δόξαν τοῦ δαιμονίου ἀνδρός.

Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΩΝ.

Τὸ «σπεῦδε βραδέως» ἐν πᾶσι μὲν πολλάκις λησμονεῖται συχνότερον ὅμως ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, ἐνθουσιωδῶν μάλιστα ἀρχαιολόγων ἢ ἄλλων παρεμβαλλομένων οὕτω πρὸ τινῶν ἐτῶν διευτυπανίσθη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν δι' ἰδίων, ἐπισήμων μάλιστα, τηλεγραφημάτων ἢ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου ἀνακαλύψεως, οὕτω πρὸ τινος χρόνου ἢ τοῦ τάφου τοῦ Σοφοκλέους, ὡς ἄλλοτε τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ αὐτῶν τῶν λειψίων αὐτοῦ, οὕτω καὶ νῦν διευτυπανίσθη ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα ἢ ἄλλης Πομπωτίας ἀνακαλύψεως ἐν Ἑλλάδι, παρὰ τὸ Λαύριον. Ἄλλ' ἄνθρακες ὁ θησαυρὸς ἐν γε τῷ παρόντι. Ἡ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον συνταράξασα ἀνακάλυψις ἀρχαίας πόλεως, περιορίζεται εἰς ἐρείπια τινα, καὶ ταῦτα πρὸ ἐτῶν ἐπὶ τὰ ἀνακαλυφθέντα. Ἰδοὺ ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα :

Πρὸ ἐπτὰ περιῶν ἐτῶν, γιγνομένης ἐκχωματώσεως κατὰ τὴν παραλίαν, εἰς ἀπόστασιν διῶρον τοῦ Λαυρίου, ἀπεκαλύφθησαν ἀπροόπτως ἐρείπια τινα, ἐν αἷς διεκρίνοντο δύο πύργοι, μία πύλη, ἰδιωτικαὶ τινες οἰκίαι καὶ μέρος ὁδοῦ. Αἱ ἐφημερίδες ἐποιήσαντο τότε λόγον περὶ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, ἥτις καὶ ἀνεκοινώθη ἐν συνεδρίᾳ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας, ἀλλὰ δὲν ἀπεδόθη μεγάλη σημασία περὶ αὐτῆς, ἐφ' ᾗ καὶ οὐδόλως ἐγένοντο περαιτέρω ἀνασκαφαί. Ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ὁ γῶσδος ἀρχαιολόγος Loeper, ποιοῦμενος μελέτας περὶ τῶν ἀρχαίων δήμων τῆς Ἀττικῆς, ἐξίνεγκε γνῶμην, ἀνακρινθεῖσαν καὶ εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐταιρείαν, καθ' ἣν τὰ πρὸ πενταετίας ἀνακαλυφθέντα ἐρείπια ἀνήκου-

σιν εἰς τὸν δῆμον Ποταμιῶν, λαβόντα τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τινος παραρρέοντος ποταμοῦ. Τοῦτο ὁ κ. Loeper ἐδημοσίευσε καὶ διὰ τοῦ δελτίου τῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς (Mittheilungen, XVII. 4). Τὰ πράγματα παρέμενον εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας ἀποδεξαμένης, ὡς φέρεται, τὴν γνῶμην τοῦ κ. Loeper καὶ ἐγκρινάσης τὴν ἐνέργειαν ἀνασκαφῶν, ἀλλὰ μὴ ἐπιχειρησάσης αὐτὰς μέχρι τοῦ νῦν.

HERMANN SAUPPE.

Κρατίστος ἑλληνιστής, τῶν κρατίστων Γερμανῶν, ὅσοι καὶ πρότερον μὲν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐνεστώσαν ἑκατονταετηρίδα περὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἠσχολήθησαν, μελέταις σοφαῖς καὶ ἐκδόσεσιν ἐξόχοις πολλὰ αὐτῆς διαλευκάναντες, ὁ Hermann Sauppe, ἐτελεύτησεν ἄρτι. Ὁ γερμανὸς οὗτος φιλόλογος καὶ κριτικὸς ἐγεννήθη ἐν Wevenstein τῆς Σαξωνίας τῷ 1809, ἀκροασάμενος δὲ τῶν μαθημάτων τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς συντάξεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς μνηρικῆς καὶ ζωνοῦ ἀντιπάλου τοῦ Bæekh καὶ τῆς ἱστορικῆς σχολῆς Godefroy Hermann ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας, διωρίσθη τῷ 1833 καθηγητῆς ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς Ζυρίχης, εἶτα ὑφηγητῆς καὶ ἀκολούθως ἑκτακτος καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς αὐτῆς πόλεως. Τῷ 1845 ὀνομάσθη γυμνασιάρχης τοῦ ἱστορικοῦ γυμνασίου τῆς ἱστορικῆς Βαϊμάρης, μετὰ δὲ ἔτος ἐν ἐγένετο καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γοττίνης, ἐν ᾧ διέμεινεν. Ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ σημειοῦται ἐν πρώτοις Ἐπιστολὴ κριτικὴ ἢ πρὸς God. Hermann (Epistola critica ad Godefredum Hermannum ἐν Λειψία 1842), ἐκδόσεις τοῦ Λυκούργου (ἐν Ζυρίχῃ 1834) τῶν Ἀττικῶν ρητόρων μετὰ τοῦ Baier (ἐν Ζυρίχῃ 1839, 1850, 3 τόμ.), τῶν πολιτικῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους (Gotha 1845) καὶ τῶν Δύω λόγων τοῦ Ὑπερείδου (Gættingue, 1848, 1860). Ἀλλὰ τὸ ἔργον, ὃπερ ἀνέδειξε τὸν Sauppe καὶ γνωστὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατέστησεν ἐστὶν ἡ συλλογὴ τῶν ἑλλήνων κλασσικῶν, ἡ λεγομένη τοῦ Weidemann, ἣν διτύθηεν δὲν τῷ Haupt ἀπὸ τοῦ 1848, ἐν ἣ περιλαμβάνονται ἴδιαι ἐκδόσεις αὐτοῦ αἱ ἐξεῖς : Ὁ Πρωταγόρας (1857) καὶ Γοργίας (1863) τοῦ Πλάτωνος. Ἐπίσης μνημονευταῖοι καὶ οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ λόγοι αὐτοῦ (ἐν Βαϊμάρῃ 1856), οἵτινες ἐκτιθεῖσι τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐνόει τὴν γυμνασιακὴν παιδευσιν. Ἐγκαταλείπει δὲ μέγαν ἀριθμὸν διατριβῶν, ὑποβληθεῖσθαι εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐταιρείας τῆς Λειψίας καὶ τῆς Γοττίνης, ἐν αἷς πολλὰ τὰ σοφὰ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐπιγραφικῆς καὶ ὧν πολλὰ κριτικὰ εἰς τοὺς ἑλλήνας συγγραφεῖς, τὸν Πλούταρχον, τὸν φιλόδημον, καὶ τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Κικέρωνα. Συνειργάσθη δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ κριτικῇ ἐκδόσει τῶν Ἔργων τοῦ Schiller (Στουτγάρδῃ 1867 καὶ ἐξ.) παρασχὼν τὸν πέμπτον αὐτῆς τόμον, περιλαμβάνοντα τὸν Don Carlos.

Ἀπὸ τοῦ 1875 δὲ διετέλει μὲλος ἐπίτιμον τοῦ ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Α.

Η ΑΥΤΟΛΑΛΟΣ ΛΥΡΑ.*

... Μὴ μὲμψησθε αὐτῆς ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις ὡς κακεντρεχοῦς· δὲν ἦτο ἐχθρὰ ἀπηνῆς, αὐθαιρέτως ἐπικαλουμένη τὴν θεῖαν ὄργην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνων οὕς ἐμίσει· ἦτο μήτηρ ἐν ἀγρίᾳ θλίψει μιννησκομένη τοῦ σκληροῦ θανάτου τοῦ ἐφ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας τοῦ ἀγῆρω αὐτῆς βίου ἀλήστου τέκνου αὐτῆς.

Καὶ ἔσχατον ἀψείσῃ στόνον ἐπετέρυγισεν ἡ Θέτις πρὸς τὰ ὕψη ὡς λευκὴ περιστερὰ. Ροδόχρυσον νέφος, μεγαλοπρεπῶς τέως ἐπὶ τοῦ αἰθέρος κυλινδούμενον, περιέλαβεν αὐτὴν τότε ἐν ταῖς γραφικαῖς αὐτοῦ πτυχαῖς, καὶ ἀνύψωσεν ὑπεράνω τῶν ἀνέμων· ταχέως δὲ τὸν ἀχνῆ καὶ σκπρειρωδῆ τῶν αἰθέρων ὠκεανὸν διαπλεῖσεν· προσώρμησε τέλος τὴν λευκὴν θεότητα εἰς τὰς ἀγνώστους καὶ ἰδεώδεις τῆς ἀθανασίας ἀκτῆς. Ἡ Θέτις δειλῶς ἐπέθετο τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἐκ νεφελῶν ἐδάφους ἐφ' οὗ δίκην ἀτμικτῶν ἀτμηλῶς ἐσπαρμένον διεγέγων ἀπτερές ἀκτινοστερεῖς· περὶ αὐτὴν τὸ πᾶν ἀτέπνεε τὴν ἄρσιτον εὐροσύνην, τὸ ὑπέρτατον μεγαλεῖον, τὴν ἀκήρατον αἴγλην· καὶ πρὸς τὴν ἄπειρον ἐκείνην καλλονὴν τὴν δι' ἀκατανοήτου θαυμαδίας πληρούσαν τὴν καρδίαν, τὰ ἐπὶ γῆς γενέθλια πελάγη διὰ τῆς φαντασίας αὐτῆς παραβάλλουσα, ὅλην αὐτῶν τὴν γλυκοκύμονα ἔκτασιν, ὅλους αὐτῶν τοὺς διαχρῶστους λαμπυρισμοὺς διέβλεπεν ἀκυρούς καὶ ἐρήμους χάριτος. Τέλος ἐφθασεν εἰς τὸ ἀπώτατον τοῦ θαυμασίου τούτου κόσμου δῶμα, ἔνθα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπεράνακτος Διὸς εὐρηντο συνηγμένοι οἱ μάκαρες. Ὑπερέβη τὸν πᾶγχρυσον αὐτοῦ οὐδὸν ἐφ' οὗ ἴστατο ἐρατεινῶς προκύπτουσα ἡ ἄγγελος Ἴρις, λάμπουσα ὑπὸ τὴν ἀραιὴν αὐτῆς ἐπτάχρου σφαλῆν· ἐφιλήθησεν ἐπὶ τὰ χεῖλη φιλομειδῶς, οἰκείως πρὸς ἀλλήλας ἔχουσαι ἐφ' οὗτο ὁ Ζεὺς πολλαῖς ταύτην πρὸς ἐκείνην εἰς γῆν κατέπαυσε κομίστριαν προσταγμάτων ἢ εἰδήσεων... Ἐκεῖ ἐν τῷ βῆθει ὑπὸ φανταστικῆν στοᾶν ἐκ νεφελῶν λευκῶν καὶ ροδίνων ἐφ' ὧν ἰλαρῶς χρυσοστίλβουσιν αἱ ἀκτινεῖς ἀπλέτου φωτός, ἐπικέθηται ἀστράπτουτος θρόνου ὁ ἀδάμας τῆς τῶν θεῶν ὀληγύρεος, ὁ ὕψιστος Κρονίων ἐνδεδυμένος προφύραν ἐξ ἐρυθροχρόσου σέλαος καὶ ἀδαμάντινον κρατῶν σκῆπτρον· ἐγγὺς αὐτοῦ ἡ σφαῖρα τοῦ πυρόεντος κεραυνοῦ κρατεῖ περιεσταλμένην, ἀλλ' οὐχ ἦττον θαμβοῦσεν ἔτι, τὴν φοβεράν αὐτῆς λάμψιν· ἐνῶ δ' ἐπ' αὐτῆς ὁ ἀναξ ἀτμηλῶς ἐρείδει τὸν πόδα, ὁ μέγας ταυσιπτερος χρυσαέτος, δίκην αἰγίδος ὑπὲρ τὴν βαθεῖαν χινοναμπῆ αὐτοῦ κόμην, ἐκτείνων ἀκινήτους τὰς πτέρυγας, ὑπερηφάνως στρέφει τὸ θρασύ ὄμμα πρὸς τὸν πόρρω καθήμενον θεὸν τοῦ φωτός. Ἡ καλλιστερῆς τοῦ ἀνακτος πᾶρεδρος Ἦρα μειδιῶσα, παιγνιδῶς προσφάνει διὰ τῆς ἀκρας τοῦ ὠραίου ποδός

τὸν εὐπετερον αὐτῆς ταῶ, ἡ δὲ οὐρανία Ἀφροδίτη περιπτύσσουσα ἀσπάζεται τὸν ἀργυροῦν αὐτῆς κύκλον· παρ' αὐτὴν ἡ γλυκῶπις Ἀθηνᾶ μετὰ μερίμνης προσκύπτει τὴν σοβαρὰν μορφήν ἐπὶ λαμπροῦ πέπλου ἐφ' οὗ ἀριστοτέχνως ποικίλλοι ἀστέρας καὶ ἀνθεμα· ἡ Ἥβη μετὰ τῶν Χαρίτων στεφανοῖ τὴν κόμην δι' οὐρανίων ἀνθῶν, πόρρω δὲ πρὸς δεξιάν, ὑπὸ τὴν γλυκείαν σκιαύγειαν ἀργυροφύλλων δασυλλίων ἡ Ἀρτεμις ἐστεμμένη ἀργυρᾶν μήνην θηρεύει ἔλαφους χρυσόκερος ἐνῶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς Φοῖβος ἐγγὺς τοῦ δάσους καθήμενος καὶ ἔδων πρὸς λύραν κατκικηλαῖ σὺμπαντα τὸν θεῖον βῆλον σιγηλῶς αὐτοῦ ἀκροώμενον, ὡς καὶ πολλὰ σμήνη δευτερευουσῶν θεοτήτων, αἵτινες μακροθῆν ἀπὸ τῶν νεφελῶν συγκεχυμένως πως τὰς μορφαῖς προβάλλουσιν.

Ἡ Θέτις εἰσέρχεται· περιδεῶς ἀτενίζει τὴν ὄνειρῶδη ἐκείνην εἰκόνα τοῦ ἀώτου μεγαλείου καὶ τοῦ ἀπλέτου φωτός· ἀλλ' ὁ ἀναξ εὐμενῶς αὐτὴν προσβλέπων θαρρύνει αὐτὴν ἔνα προχωρήσῃ μέχρις αὐτοῦ.

— Οὐλίλει, τέκνον! λέγει θωπευτικῶς ἐπιτιθεῖς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κυματίζουσαν κόμην τῆς πρὸ αὐτοῦ γονυπετούσης Νύμφης, ἧς ἡ καρδία κατανύσσεται πληρουμένη μυστηριώδους τρόμου πρὸς τὴν ὑπερτάτην μεγαλειότητα, ἀμα δὲ σεβασμοῦ καὶ στοργῆς πρὸς τὴν ὑπερτάτην Ἀγάπην.

— Ὑψιστε πάτερ! λέγει ἡ Νηρηΐς· βεβαίως σπουδαίου τινός αἰτίου ἔνεκεν ἐτόλμησα νὰ πετήσω τὰ νεφελώδη ἐδάφη, ἔτινα θίγουσιν οἱ βασιλικοὶ πόδες σου· ἀλλὰ τὴν ταπεινὴν ὑδρόβιον θυγατέρα σου εἰς τὴν μακρὰν ταύτην ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τὰς οὐρανίας κρηπίδας ἀνάβασιν, ἐνίσχυσεν ἡ ἐλπίς ὅτι δὲν θὰ παρίδῃς τὴν δέησιν αὐτῆς...

— Ἐξαικολούθει! εἶπεν ὁ Ζεὺς.

— Δικαιοκρίτα! ἀνεκράξεν ἡ Θέτις· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ σ' ἐγνώρισεν ἀείποτε ὡς ἡμερον σώστην τοῦ ἀθώου, ἀμα δὲ καὶ ἀπηνῆ τοῦ κικου τιμῶρον... στυγερά πρᾶξις εἰς τὰ ταπεινὰ τῆς ὑδρογείου ἔπαυλα διεδραματίσθη ὑπὸ θνητῶν ἀσεβῶν, θαλασσοποροῦντα ἀθῶων αἱ μυσταῖ τῶν ληστοβούντων ναυτῶν χεῖρες παρὰ τὰς ἰταλικὰς ἀκτῆς ἀπόνως εἰς τὸ κύμα καταποντίσασαι ἐσπετεροῖσθησιν ἀποιεῖ τὰ πλοῦτη, ἅπερ ἐκεῖνος ἀπεκόμεζε· καὶ ἦν οὗτος ὁ Ἀρίων, ὁ προσφιλεῖς θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις ἀοιδός· ὁ εὐσεβὴς ἀοιδός ὁ τὸν ἅπαντα βίον αὐτοῦ συνεχῆς μέλος πρὸς ὕμνον ὕμῶν καταστήσας· καὶ οὐδὲ κἄν ἐγινώσκωμεν τοῦτο ἡμεῖς αἱ πικρῶδες ἄλλως θαλάσσιαι θεότητες ἵνα σπεύσασθαι πτερόποδες ἐγγὺς τοῦ διασώσωμεν αὐτόν· μεγαλώνουμε ἄξ· ὁ τὰ πάντα δυνάμενος! ἱκετεύω σε ἀπὸ μέρους σὺμπαντος τοῦ δειλοῦ τῶν Νηρηίδων χοροῦ· ἀνάστησον ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ βλαθείου αὐτοῦ μνήματος τὸν προσφιλεῖ ἀοιδόν, καὶ... πρὸς σωφρονισμὸν τῆς θρασεῖας ἀνθρωπότητος, πρὸς ἀπαρχήρακτον τήρησιν τοῦ νόμου σου, τιμώρησον τοὺς ἀσεβεῖς κακοῦργους ἐπιφοίτων αὐτοῖς τὰς ἀνηλεεῖς τῆς ἀστραπῆς σου φλόγας!... δὲν ἀφίνεις ἄλλοτε τὸν φόνον ἀποιον ἐπὶ γῆς... Τὰς τελευταίας λέξεις

*) Ἰδε ἀριθ. 46, σελ. 910—912.

προσήμεγκεν ἡ Νύμφη σχεδὸν ἀκουσίως αὐτῆς, ὑπέκουσα εἰς ὅπερ καὶ πρότερον ἐξέφρασε συναίσθημα μητρικοῦ πικραπύου.

Ἀρειμανίως τὴν βαθύκομον κεφαλὴν σείων, συνέσπασε τὰς ὄφρυς ὁ Ζεὺς, καὶ τὸ ὄμμα αὐτοῦ ὀργίλος ἐξήστραψε· τὴν δὲ ζωηρὰν τοῦ βλέμματος τούτου λάμπιν ἀντανακλῶν ὁ χρυσοεὶς αὐτοῦ κεραυνός, ἐξέπεμψεν αἰφνιδίαν μαρμαρυγὴν τρομώδους σέλαος. Ἡ Θέτις ὠκρίωσα ἐκ τρόμου ἐκάλυψεν ἐν τάχει διὰ τῶν χειρῶν τὴν προσκύπτουσαν ὄψιν τῆς.

— Ὅποιον εἶπες θρασὺν λόγον, κόρη τῶν κυμάτων! ἀνέκραξεν ὁ κοσμοκράτωρ θεός· πῶς τολμᾷς σὺ ἵνα δι' ὄφρους μονονουχὶ ὀργίλου μοὶ καταμέμψῃσαι ἀκηδεῖαν τῶν ἐπὶ γῆς, ἀδιαφορίαν πρὸς τὸ ἔγκλημα; . . . ἄγνοεὶς ὅπως βαρύνουσι ταῦτα πρὸς βασιλεία ἀποδιδόμενα, καὶ δὴ πρὸς ἐμέ; . . . ἀλλὰ τίς, λοιπόν, εἴμῃ ἢ ἐμῇ ὑπερτάτῃ ἰσχύς καὶ δικαιοσύνη συνέχεια ἐπ' αἰῶνας τὸν βίον τοῦ σύμπαντος; . . . τάλαινα, ἄγνοεὶς πρὸς τίνα λαλεῖς! . . . ἀλλὰ σοὶ συγχωρῶ, σοὶ συγχωρῶ! προσέθηκε μετὰ στιγμὴν σιγῆς πικρύνόμενος ὁ τὰ πάντα εἰδώς· τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἐν σοὶ ἡ πληγείσα μητρότης τρικυμιᾶ, καὶ οἱ λόγοι σου οὗτοι ἦσαν οἱ ἀκούσιοι ρόχθοι τῶν ἀκαθέκτως πηλομένων κυμάτων τῆς! . . .

Καὶ ἡ ὀμιλία τοῦ Διὸς ἀρξαμένη δι' ἐπιπλήξεως κατέληξε διὰ μειδιάματος. . . ὦ ἱερὰ μητρικὴ στοργή, αἴσθημα μέγα ὡς ὁ ὠκεανός καὶ ἀκθέκτον ὡς ἐκεῖνος! πῶς πρὸ τῆς πλημμύρας σου τὸ πᾶν μετὰ σεβασμοῦ ὑποχωρεῖ, καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ λέξις τῆς καταδίκης ἐπέχεται ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς θείας ὀργῆς ἐν αὐτῇ κατασθέννται! . . .

— Ἄλλ' ἡσύχει· ἐπανελάθεν ὁ κοσμοκράτωρ τέλεον ἤδη κατευασθεὶς· εἰς πάντα χρόνον καὶ τόπον πλανῶν τὸ βλέμμα, γινώσκω τὰ ἀπανταχοῦ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἂν ἔστιν ὅτε βραδύνω ν' ἀνταμείψω ἀξίως τὰς πράξεις τῶν θνητῶν, οὐχ ἦττον μὲν ἐπιλανθανόμενος, οἶδα νὰ ἐπισφραγίσω αὐτάς διὰ κεραυνοῦ ἢ στεφάνου ἐν τῇ ἀρμοδίᾳ στιγμῇ. Ὁ Ἄριων σωθήσεται· δικαίαν ὀργὴν τοῦ παντοκράτορος Ποσειδῶνος οὐ τὴν λατρείαν ἐσχάτως παρημέλησε, καίπερ πολλάκις κατὰ τὰς θαλασσοπορίας αὐτοῦ σωθεὶς ὑπ' ἐκείνου, ἐπέριψεν αὐτῷ τὰ πικρόντα δεινά· διότι οὗτος παρωργισμένος ὦν κατ' αὐτοῦ ἀπέφυγεν ἵνα σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν κακούργων· οὐχ ἦττον τῇ δεήσει σου ὑπέικων, ἢ ἀσώσω αὐτὸν ὄν ἐσκόπουν νὰ ἐγκαταλίπω ἐπὶ μακρὸν χρόνον οὕτω πρὸς ἀπίστιν τῆς ποινῆς αὐτοῦ, ἀλλ' οἱ θεοστυγεῖς ἐχθροὶ του, οὐδὲ ὧς ὑπ' ἐμοῦ κεραυνωθήσονται· εἰς τί θὰ ὠρέλει ἂν στιγμηδῶν ἐπιπίπτων ἐξόντου αὐτάς ὁ τιμωρὸς κεραυνός μου ἐν μέσῃ θαλάσῃ, μακρὰν παντός ἀνθρωπίνου ὄμματος; ἀλλὰ φόνιος κεραυνός γενήσεται αὐτοῖς πρὸ βασιλικῆς βήματος δικαζομένοις αὐτὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἀύτου θύματος, ἵνα ἐξαρθῇ ἀπαξ ἔτι πρὸ τῶν ἀνθρώπων τὸ γόητρον τῆς εἰς ἐμέ αὐτὸν ἐπὶ γῆς ἀντανακλώσεως βασιλικῆς ἰσχύος καὶ δικαιοσύνης, ἵνα καταδειχθῇ ἡ ἀρετὴ καθ' ἑαυτὴν ἰσχυρά, πρὸς

πάταξιν τῆς κακίας, ἵνα, τέλος, πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἔσκει ἀφθιτον καὶ ὀφθαλμοφανές τῆς τιμωρηθείσης κακίας παράδειγμα! . . . πρόσμενε καὶ μαθήσει μετ' οὐ πολὺ διὰ τίνος πρωτοφανοῦς τρόπου θὰ πατάξῃ τὴν κακίαν ἡ ἀοπλος ἀρετὴ! . . . Ὑπαγε ἤδη, ἐπανελάθεν αὐτῆς· καὶ ἴσθι τοῦ λοιποῦ, σοὶ τὸ λέγω ἀπαξ ἔτι, ὅτι ὁ Ζεὺς οὐδενὸς τῶν ἐπὶ γῆς ἐπιλανθάνεται ἢ ἀμελεῖ.

Ἡ Θέτις ἀνηγέρθη· δειλῶς ἠσπάζατο τὰ φωτῶντα τοῦ ἀνακτος κρᾶσπεδα· διὰ βλέμματος δὲ πλῆρους εὐγνωμοσύνης καὶ ταπεινώσεως εὐχαριστήσασα αὐτῷ, ἤρξατο κατερχομένη τῶν οὐρανίων δωματίων ὅπως ἀγγεῖλῃ πρὸς τὰς ἀφρογενεῖς αὐτῆς ἀδελφάς τὰς ἀρθίτους βουλάς.

Γ'.

Ὅπου τὸ κύμα τὴν ἀκτὴν πατάσων τοῦ Ταινάρου τὴν ὠφόρον καλιὰν τοῦ ὑδροβίου λάρου ἀπόνως θραύει πλημμυροῦν εἰς τὰ ἀκταῖα φύκη καὶ ὑποσκάπτει βαθυπλῆξον τὸν βράχον τὸν εὐμύκη, πρὶν ἢ φανῇ τὸ λυκαυγές, πρὶν ὁ Βωώτης δύσῃ ἢ εὐσφομος αἶρα τῆς αὐγῆς πνύρας δροσάδει χύση, εἰς ἀργυρόζωνος ἱππεὺς ἀνευ ρυτιῶν βαίνων, χωρῶν ταχύτερος πολλῶν κυμάτων ἠφροισμένων ὁ τε ἢ λαίλαψ τὰ ὠθεῖ κ' ὑπερπιδούν τὸν βράχον, καὶ διὰ ποδοβολητῶν πυκνῶν, πολυταράχων τῆς ἀμφιλύκης τὴν σιγὴν ταρασσῶν τὴν ἐρῆμιν, μέσφ ὄρεων καὶ κρημνῶν εὐθεῖαν τέμνων ρύμιν, πρὸς ἄρητον φεύγει καὶ αὐγὴν· αἱ δρῦς ἐμπρός

[τοῦ κλίνοντος
τὰς κοίτας, θορυβοῦμενοι, οἱ ἀετοὶ ἀφίουν
κ' ἐπάνω νέφους σπεύδουσι τὰς πτέρυγας νὰ κλεί-
σουν,

τὸν Φοῖβον ἀνατέλλοντα ἐκεῖθεν ν' ἀτενίδουν.
Χρυσοῦς ὀπίσποστος, χρυσοῦς ὀστρακὴν τὰ φάλαρα του εἰς τὰ κατασειόμενα προσπίπτουσι πλευρά του·
Ὡ! . . . δάση, ὄρη ἀψυπνῶν, τὴν κόμην γαῦρος δαίω, ποῦ σπεύδεις, αἰοῖδ' ἱππεῦ· ποῦ φέρεσαι, Ἄριων; ἐκεῖ ὁ χρυσοχαίτης σου δὲ παραδρεῖ κέλεις βαίνων ταχύτερος πτινοῦ, ταχύτερος θυέλλης; Οὐχὶ δὲν εἶναι μάταιος τοῦ ἵππου του ἡ ρώμη; ζητεῖ νὰ φθάσῃ τάχιον καὶ τῆς στιγμῆς ἀκόμη, ἀνύων δρόμον βοίθοντα κινέρας, ὑακίνθου, τὸ ἄστου τὸ εὐτείχιον, τὸ ἄστου τῆς Κορίνθου. Μῆεν! εὐδρόμει! ἀστραπῆς ταίω, ἵππος, ἴθι! μὴ τὴν ὁδὸν σου κόψωσι δρυμοὶ ἢ τραχεῖς λίθοι! . . . Ἐσδέσθ' ἡ δρόσος τῆς αὐγῆς ἐπὶ λάθε μεσημβρία· πολλὰ ὁ ἱππεὺς ἦνυσε δάση, βουνά, πεδία· τὸ πᾶν ὑπέικ' εἰς κόπωσιν καὶ πῆρ' ἢ λάλος κρήνη καὶ αὐτὴ ὡς ἀπαυδήσασα τὸν φλοῖδόν της βραδύνει. Χιονοφόροι κορυφαὶ ὄρθαι τοῦ Ταυγέτου ὑψοῦνται νέφη κλίνοντα τὰς προσπελάζουσιν μόναν μεσουρανεῖ ὁ ἥλιος καὶ αἱ μαρμαρυγαὶ του ὡς καταρράκται πίπτουσι φωτὸς εἰς τὴν χιόνα. Πλὴν πόρρω ταῦτα παραιτῶν, ἀκίματος ἀκόμη χωρεῖ ὁ αἰοῖδος ἱππεὺς· ὑπὸ τὸν γαῦρον πόδα τοῦ λαμποδόλου ἵππου του ὑποχωροῦν οἱ δρόμοι καὶ θνήσκουσι συνθλώμενα τῆς ἐξοχῆς τὰ ρόδα,

... Ὅπισθ' ἔμεινε τὸ μικρὸν θυάκιον τὸ βρέχον τὸν δρόμον τοῦ τὸν βροθῶντα κισθῆας ἱακίνθου· τέλος παρήλαθε πρὸς βορρᾶν, ἐξηφανίσθη τρέχων, καὶ εἰς μικρὸν κατέβησε τὸ ἄστυ τῆς Κορίνθου!

Δ'.

— Εἶναι ἀληθές; ... ὁ Ἄριων εἶναι ἐδῶ;· σπεύσατε! εἰσαγάγετε αὐτὸν παρ' ἐμοὶ τάχιον τῆς στιγμῆς, τὸ ὄμμα μου, πλέον ἢ ὁ ὀδύτης τῆς ἀχμηρᾶς ἐρήμου τὴν δροσώδη πηγὴν, ἐδίψησε τὴν φίλην αὐτοῦ μορφήν! ὦ! εὐλογητὴ ἡ στιγμή, αὕτη ἥτις ἀνεπίστως φέρει αὐτὸν ἐγγὺς μου!... ὦ θεοί, εὐχαριστῶ!..

Ταῦτα ἀνακράζει ὁ χρυσοθρόνος τῆς Κορίνθου βασιλεὺς, ὁ σοφὸς Πίνδαρος, ὁ δὲ ἀγγεῖλας αὐτῷ τὴν ἀπροσδόκητον ἄριζιν θεράπων ἀπέρχεται πρὸς ἕμισον τέλεισιν τοῦ προστάγματος αὐτοῦ. Καὶ μετὰ στιγμὴν μίαν ὁ θεόσωστος Ἄριων εὐρηται ἐν ταῖς θερμαῖς ἀγκάλαις τοῦ βασιλέως καὶ ποθεινοῦ αὐτοῦ φίλου.

Δάκρυα χαρᾶς, μειδιήματα καὶ ἀσπασμοὶ ἀκρατήτως πλημμυροῦσι τὰς μορφὰς αὐτῶν, καὶ ὁ Φίλιος Ζεὺς προσμειδιῶν αὐτοῖς ὑπερβεν, ἐπιχέει μυστικὴν αἴγλην ἐπὶ τὰ μέτωπα αὐτῶν. ὦ φίλιε! εὐδαίμονες αἱ ψυχαί, ὅσας ἡ γλυκεία καὶ ἱερὰ σου φλόξ ἐζώπυρσε! ὑπὸ τὸν ζεῖδωρον αὐτῆς σπινθῆρα, εὖσσμα ρόδα χαρᾶς ταχὺ ἐν αὐταῖς διαθάλλουσιν.

— Ἀλλὰ τῆς πρώτης ἡδείας μέθης παρελθούσης ὁ βασιλεὺς τὸν χρυσοῦν αὐτοῦ θρόνον καταλαμβάνων, χαθίζει τὸν ἀοιδὸν ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ ἐπερωτᾷ αὐτὸν ἀπλήστως περὶ τῶν περιπετειῶν καὶ τῆς θαυμασίας σωτηρίας αὐτοῦ.

— ὦ φίλε, ἀδελφοῦ ἀδελφώτερε, λέγει, ὃν ἐθρήνησα οἶονεὶ ἀπολεσθέντα ἐσσεί! εἰπέ μοι αὐτοστιγμὴ πῶς διήλθες τοὺς πέντε ἑνιαυτοὺς τῆς ἐντεῦθεν ἀπουσίας σου, ἐρμήνευσάν μοι δι' ὁποῖου θαύματος ἀνεστήθης ἀπὸ τοῦ καταπίνοντός σε ἀπερᾶντου πελάγους!... ἀναμφιβόλως θεία χεὶρ σ' ἐπεσκέασε... τοῦτο δῆλοι καὶ ὁ θαυμάσιος τρόπος δι' οὗ μωθῶν τὴν ἀπώλειάν σου ἠδυνήθη οὕτω ταχέως ἵνα συλλάβω τοὺς θεοστυγεῖς ἐχθροὺς σου...

— Ναι, βασιλεῦ, θεία χεὶρ ἐπεσκέασέ με!... πρόσμεινον νὰ θαυμάσης μέχρις ἐκστάσεως!... κατὰ τὸν χρόνον τῆς περιηγήσεώς μου ταύτης, διήλθον πόλεις καὶ χώρας τσαυτάς, εἶδον ἤθη τσαυτά, ἐδοκίμασα τέρψεις καὶ φόβους, γαλήνας καὶ τρικυμίας τσαυτάς!... Εἶδον τὴν γηραιάν Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἀπονοβίων αὐτῆς ἀνθρωπομορφῶν κολοσσῶν οὕτινες ἐσσεὶ ρεμβίζουσι τὴν πρὸ αὐτῶν θριαμβευτικὴν τοῦ Καμύσου πύρρον, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων ἔχοντες· μετὰ τῶν ὑψηκορύρων πυραμίδων, αἰτινες τὸν θάνατον δικαιονίζουσι καὶ ἐφ' ὧν διὰ γριφιδῶν χαρικτήρων ἐγγέγραπται νεκρὰ ἀθανασία· τὸν ἀκαλλυρέτην Νεῖλον ἀενάως ἀπὸ ἀνεξερωνήτου ἀβύσσου προρρέοντα· τὴν ἀχανῆ ἔρημον, ἣν ἀείρροι πυρπολοῦσιν αἱ ἡλιακαὶ φλόγες· καὶ ἡ αἴγλη ἐκείνη, τὸ κολοσσιαῖον, τὸ σιγηλὸν, τὸν ἀκίνητον, σοβαρῶς καὶ μετὰ κατηφείας πρὸ τῶν ὀμμάτων μου ἀνεπισσό-

μενα, οἶονεὶ μοὶ διελάλου ἀφώνως ὅτι αἰφνιδίᾳ νέκρωσις ἐπέσχε τὸν ροῦν τῶν αἰῶνων ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐκείνου ἐδάφους. Ἐθαύμασα τὸν ροδόχρυσον φοῖνικα μετὰ νέου σφρίγγους ἀναπηδῶντα ἀπὸ τοῦ εὐωδιῶντος σμύρναν καὶ κασίαν ἱεροῦ πυρὸς ἐνθα τοὺς ἐξ αἰῶνα τοῦ βίου αὐτοῦ ἐπέρανε· καὶ ἡ λύρα μου ἔψαλε μετὰ στοργῆς τὸ γλυκὺ τοῦτο τῆς ἀθανασίας σύμβολον· ἐθαύμασα τὸν ἠδύκαρπον λωτὸν ἐντὸς ἀργυροστίλπνου λίμνης τοὺς εὐκάλυκας κλώνας λούοντα· ἀλλ' ἀπῆλθον μηδὲως τῆς πλάνου αὐτοῦ ἠδύτητος γευσάμενος. Κατηύθυνα εἶτα τὴν πορείαν εἰς πολλὰς τῶν χωρῶν, ἅς πάλαι διήλθεν ὁ πολυπλάνητος τοῦ Λαέρτου υἱός, καὶ μετὰ μακροῦς πλῆθους γαληνιαίας καὶ τρικυμώδεις ἐναλλάξ, προσωρμίσθη, τέλος εἰς τὰς γλαφυρὰς ἰταλικὰς παραλούς.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΚΟΡΝΗΑΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΝΕΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Ὁ κ. Max Nordau*

Τὸ γ'. μέρος τοῦ ἔργου τοῦ κ. Nordau ἀφιερῶται τῷ ἐγωτισμῷ. Περιλαμβάνει 5 κεφάλαια: «ψυχολογίαν τοῦ ἐγωτισμοῦ, τοὺς παρασιδίας, τοὺς παρακμάσαντας καὶ ἐσθητικούς, τὸν Ἰδσενισμὸν καὶ τὸν Φριδερϊκὸν Nietzsche.

Ἡ ψυχολογία τοῦ ἐγωτισμοῦ δὲν εἶναι ἄνευ τινὸς ἐνδιαφέροντος, ἐλαχίστου ὅμως ἀπέναντι ἐκείνου, ὅπερ ἐν τῇ ψυχολογίᾳ τοῦ μυστικισμοῦ εὐρομεν. Ἀφοῦ ἐπίστευσε ὅτι γραμματικὴν θὰ ἦρκον νὰ ἐκμηδενίσωσι τὰς ιδέας τῶν Berkeley, τῶν Fichte, τῶν Schelling καὶ τῶν Hegel, ὁ κ. Nordau ζητεῖ νὰ εὕρη ποῖά εἰσι τὰ ὀργανικὰ αἷτια, τὰ ποιοῦντα ἐκ τοῦ ἐκφυλοῦ οὐ μόνον ἐγωιστῆν, τοῦτέστιν ὃν χάριν αὐτοῦ μόνου ζῶν, ὅπερ δὲν ἐμποδίζει νὰ ἔχη ὑγιέστατον πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ἐγωιστῆν, δηλ. ὃν μὴ ἔχον ἀκριβῆ τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτοῦ κόσμου, οὐδὲ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον, ἀντίληψιν, νομίζον δ' αὐτὸ τὸ πᾶν. Τὰς αἰτίας ταύτας ἀνάγει εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν αἰσθητικῶν νεύρων ἢ τῶν ἀντιληπτικῶν κέντρων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ.

Μετὰ τοῦτο συμπεραίνει ὅτι ὁ ἐγωιστῆς κατ' ἀνάγκην θέλει εἶσθαι δυσοικονιστής, ἱακωδίνος, ἐρωτικός, ὃν μόναι αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις θὰ καταστίδωσιν ὅτε Καίσαρα Βοργίαν, ἢ Ναπολέοντα Α'. ὅτε Don Juan ἢ Gille, de Rar' ὅτε Barbey d' Aureville ἢ Baudelaire, ὅτε τέλος ἀπλοῦν κλέπτην ἢ κακοῦργον. Πᾶσαι αὗται αἱ ιδέαι ἐν τοῖς ἐπομένοις ἀνάπτυσσονται κεφαλαίοις κατὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε μέθοδον: Συνδιάζειν ὄνομα συγγραφῆως μετὰ πολυαριθμῶν ὀνομάτων βλακῶν καὶ μωρῶν, τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἰατρικῶν χρονικῶν λαμβανομένων, καὶ βεβαιοῦν τὴν πλήρη τῶν

*Ἴδε ἀρ. 46 σελ. 883 — 885.

ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ κ. Nordau καὶ τῶν ἐν τοῖς χρονικοῖς τούτοις μελετωμένων συμπτωμάτων ὁμοιότητα.

«Παρνασιδαὶ καὶ διαβολικοὶ» εἰσὶν ὁ Θεόφιλος Gautiér, ὁ κ. Κάτουλως Mendès. Th de Bauville, ὁ Edgard Poè ὁ Baudilaire καὶ ὁ κ. Παῦλος Bourget. ὁ μετὰ τινος συμπληθείας περὶ τινῶν τῶν συγγραφέων τούτων ὁμιλῶσα.

«Πεπτωκότες ἢ αἰσθητικοὶ εἰσὶν οἱ κκ. Jean Richeprie, Villier de l' Isle-Adam, Barbey d'Anrevelly, οἱ κ. κ. Huysmans, Barrès, Oscar Wille. Καθ' ὅσον προχωρεῖ εἰς τὸ ἔργον ὁ κ. Nordau ἐπὶ μᾶλλον ἐπιμένει, ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ὑπάρχουσι δημόσιοι κακοῦργοι ἐπικινδυνωδέστεροι τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος δολοφόνων καὶ κλεπτῶν.

Κυρίως τὸ ἐπὶ τοῦ «*Ibsenismos*» κεφάλαιον, μετὰ τινος φράσεις ἐπαίνου ἐπὶ τῶν δευτερευόντων τῶν τοῦ Ibsen δραμάτων προσώπων, μικρὰ ἐστὶ ἐκθεσις ἐπὶ τῆς μορίας τοῦ Ibsen καὶ τοῦ ἐπαπειλοῦντος τὴν κοινωνίαν κινδύνου. Βλέπομεν ὅτι ὁ κ. Nordau καταπειθεται καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς θέσεως, ἣν ὑποστηρίζει οὕτω δὲ προβαίνει καὶ ἐκφράζεται λίαν παραδόξως οὕτως: Ἐπειδὴ, εἰς πάντα τὰ δράματα τοῦ Ibsen, τὸ κυριώτερον πρόσωπον προστατεύει μικροῦ λόγου ἀξίας ιδέας, ὁ κ. Nordau ἀποκαλεῖ αὐτὸν ὄλως διόλου ἀπλῶς «Βλάκα». Τὸ τοιοῦτον δὲν παρέχεται χωρὶς νὰ παραγάγῃ κομικὰ τινὰ γεγονότα.

Ὁ Φρειδερίκος Nietzsche, φυσικῶς, καταναλίσκει πολλὰ. Ὅγδοῦνκοντα τῷ χρειάζονται σελίδες, ὅπως καταροίψῃ τὸν λέοντα τοῦτον τῆς ἡμέρας. Ἐξ ἄλλου ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ περὶ Ibsen καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις, ὁ κ. Nordau ἔχει ἀφθονίαν κρίσεων. Ζωνρὰν εὐρίσκει ἀπόδειξιν πρὸς ἐπιβεβαιώσιν τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀτυχεῖ τέλει τοῦ Nietzsche θέσεως.

Τὸ τέταρτον μέρος: «Ὁ Πραγματικισμὸς», πραγματεύεται ἐν συνόψει περὶ τοῦ Ζολᾶ καὶ τῶν συστημάτων αὐτοῦ. Ὁ κ. Nordau δὲν ἐκτείνεται ἐπ' αὐτῶν, διότι κρίνει, ὅτι ὁ naturalisme ἐστὶ νεκρὸς· οὐδαμῶς θὰ ἐκπλαγῇ τις ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο πολυαριθμούς καὶ λίαν ἀκριβεῖς περικλείει παρατηρήσεις, διότι συντιθέμενος αὐτὸ μεγάλως ἐνεπνεύσθη ἐκ τῶν λαμπρῶν μελετῶν τοῦ κ. Brunetiere. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ὡς ἴδιον ἀνίκει τῷ κ. Nordau, εἶναι ἐπὶ παραδείγματι βαρεῖς ὑπενιγμοὶ τῆς παθολογικῆς καταστάσεως τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος, οὗς ἐνταῦθα ἀπέχω νὰ ὀνομάσω, καὶ λόγοι, ἐν οἷς ὁμιλεῖ περὶ τῆς «*vita sexualis*», ὑποκρινόμενος τὸν ἄγιον, ὅστις οὐδὲν θέλει νὰ εἴπῃ.

Δεύτερον κεφάλαιον ἐπὶ τῶν Γερμανικῶν παραποιήσεων τοῦ naturalisme περαίνει τὸ τέταρτον αὐτοῦ βιβλίον, ἐν ᾧ δὲν πρόκειται περὶ προσώπων ἀλλὰ περὶ ἄλλων μῆθυσων. Ἐγραψεν αὐτὸ, οὐχὶ ὅπως παροδικῶς χαιρετίσῃ τὸν λεπτοφυᾶ μυθιστοριογράφου κ. Th. Fontane καὶ ἐξαγάγῃ τὴν ἀξίαν τῶν Ἰφάντων τοῦ κ. Hauptmann, ἀλλὰ διότι οὐδαμῶς ἐπιθύμει ν' ἀπολέσῃ τόσον καλὴν περίστασιν καὶ καταστῆ δυσάρεστος εἰς πᾶσαν νῆαν μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του γενεάν. Τὸ πάμπτον καὶ τελευταῖον μέρος τοῦ ἔργου ἔχει ὡς τίτλον «ὁ Εἰκοστὸς αἰὼν» καὶ περιλαμβάνει 2 κεφάλαια «πρόγνωνσιν καὶ θεραπείαν», 2 βραχύτατα κεφάλαια, ἐντελῶς κενά. Ἀμφίβολοί τινες ἐπὶ τοῦ μέλλοντος προφητεία καὶ τὰ προορηθέντα πρὸς βελτιώσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως φάρμακα ἐν αὐτοῖς ἐκτίθενται.

Φοβοῦμαι μὴ ἀρκούτως δὲν ὑπέδειξα πόσον τὸ ἔργον τοῦ κ. Nordau εἶναι ἀξιεπαινον καὶ δι' ἀξιεπαινον γραφὴν σκοπόν. Ἐσκέφθην πρὸς στιγμήν νὰ συμβουλεύσω τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ «Entartung» τοῖς συναδέλφοις τῆς παρισίνης δημοσιογραφίας. Θὰ εὐρίσκον ἐκεῖ σταθερὰ ἐναντίον ἀριθμοῦ καλλιτεχνικῶν συμπεράσματα, θὰ ἀνεκάλυπτον συγχρόνως ὅτι «ἡ κουφολογία καὶ τὸ παρισινὸν πνεῦμα» εἰσὶν ἐπίσης διὰ τὸν κ. Nordau προφανῆ τῆς βλακίας στίγματα, ἀναμφιδόλως δὲ θὰ ἐψυχραίνοντο πρὸς αὐτόν, καὶ θὰ ἐδίσταζον ἴσως νὰ ὑπαχθῶσι εἰς τὰς ἀποδείξεις του. Ἐάν αἱ γραμμαὶ αὗται περιέλθωσιν ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ κ. Nordau δὲν εἶμαι ἀπηλλαγμένους ποιοῦ τινος φόβου περὶ τῆς κρίσεως καὶ διαγνώστικῆς, ἣν ἐπ' ἐμοῦ θὰ φέρη. Ἄλλ' ὡς ἐνθυμοῦμαι, ὑπέδειξέ μου ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τῶν ἐκφρασιμῶν τὸ παραδέχεσθαι ὡς ἀληθῆ πάνθ' ὅσα ἀναγινώσκουσι, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπεδέχθην πάσας τὰς ιδέας τοῦ κ. Nordau, τούλάχιστον εἰς αὐτὸ προφυλάττωμαι κατὰ τῆς κρίσεως, δι' ἧς δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ μὲ στιγματίσῃ.

JEAN THOREL.

(Μετάφρασις I. Φ. ΜΠΟΡΝΟΖΗ).

Ο ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΕΓΚΑΙΦΑΛΟΣ.

Οὐδεμία χημικὴ εἴτε φυσικὴ διὰ μικροσκοπίου ἐξέτασις τοῦ ἐγκεφάλου ἀπέδειξε μέχρι τοῦδε οὐσιώδη πρὸς ἀλλήλων μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν εἰδῶν, ὥστε ν' ἀνακλυρθῇ διάκρισις ἐν τῇ περὶ τὴν ἐνέργειαν ἱκανότητι· μολονότι λαμβάνεται ὁ τῆς Βιέννης καθηγητῆς G. B. Brühl, ἐν τῷ γνωστῷ αὐτοῦ συγγράμματι «περὶ τοῦ ἐγκεφάλου τῆς διανοίας καὶ τῶν δικαίων τῆς γυναικῆς», νομίζων ὅτι ἐκ ταύτης ἀκριβῶς τῆς ἀληθείας δύναται νὰ συμπεράνῃ τὴν ἐντελῆ νοητικὴν ἰσότητα τῶν δύο φύλων, καθόσον τὰ μέσα τῆς ἐρεύνης, ἄτινα πρὸς τὸ πρὸν διατιθέμεν εἰσὶ τόσον ἀτελῆ ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τοσοῦτον ἐσπευσμένον συμπέρασμα, οὐχ' ἥττον ὅμως οὐδὲ ἡ ἐλάχιστη ὑπάρχει βᾶσις, ὥστε ν' ἀποδεχθῶμεν ὅτι ὁ γυναικεῖος ἐγκέφαλος ὑπερτερεῖ τὸν τοῦ ἀνδρὸς ὡς πρὸς τὸ λεπτόν τῆς κατασκευῆς. Οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην αἰτίαν ἔχουσιν οἱ τῶν γυναικῶν συνήγοροι νὰ καυχῶνται περὶ τοιαύτης τινὸς πιθανότητος ἕνεκα τοῦ ὅτι ἐτέρη καὶ σπουδαιότερα ἐπίρροθος αὐτοῖς παρίσταται περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ὑποθεθεῖσα ὑπεροχὴ τοῦ ὄγκου τοῦ ἀνδρικοῦ ἐγκεφάλου φαίνεται ἀκριβῶς ἀσυμβίβαστος καὶ ἀσήμαντος. Διότι δέον νὰ λάθωμεν ὑπ' ὄψιν οὐ μόνον τὸν θετικὸν ὄγκον τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλὰ καὶ τὰν σχετικόν, τούτεστι τὸν ὄγκον αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ σῶμα. Ἄλλως τε, ὁ ἄνθρωπος, π. χ. ὑστερεῖ τοῦ ἐλέφαντος καὶ τῆς φαλαίνης, καθόσον ὁ ἐγκέφαλος τῶν ζῶων τούτων κατὰ πολὺ ὑπερβαίνει τὸν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν θετικὸν αὐτοῦ ὄγκον, ἐνῶ ὑπὸ

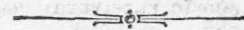
τὴν ἐποψίαν τοῦ σχετικοῦ ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου ταῦτα τοσοῦτον ὑπολείπονται αὐτοῦ, ὥστε ἐνῶ ὁ μὲν ἐγκέφαλος τοῦ ἐλεφάντος ἀνέρχεται εἰς τὸ πεντακισιοστὸν, ὁ δὲ τῆς φλαίνης εἰς τὸ τρισχιλιοστὸν μέρος τοῦ σωματικοῦ βάρους τῶν ζῶων τούτων, ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος τὸν ναντίον ποικίλει ἀπὸ τοῦ 3ου μέχρι τοῦ 37ου τοῦ ὅλου αὐτοῦ βάρους. Ἡ ἀνατομικὴ δὲ τούτου ἐξήγησις ἐστὶν ἀπλουστάτη καὶ ἐγκρατεῖα ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὅτι ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶναι μόνον τὸ ὄργανον τῶν διανοητικῶν ἢ νοερῶν ἐνεργειῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ κέντρον τοῦ ὅλου νευρικοῦ συστήματος καὶ ὅτι ἐπομένως, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὄγκον αὐτοῦ δέον νὰ παρουσιάζῃ σταθερὰν ἀναλογίαν πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἐξ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος ἐν αὐτῷ συγκεντρωμένων νευρικῶν ἰσθμῶν. Ὅθεν, ἐφαρμόζοντες τοὺς κανόνας τούτους ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ζήτηματος, θέλουμεν εὐρεῖν ὅτι τὰ συμπεράσματα ἡμῶν ἰκανῶν ὑπέστησαν μεταλλαγῆν. Ἐν γένει καὶ μετὰ πολλῶν βεβαίως ἐξαιρέσεων ὁλόκληρος ἡ γυναικεία δικσκευὴ εἶναι μικροτέρα καὶ καλλιτεχνικωτέρα τῆς τοῦ ἀνδρός, ἰδιαζόντως δὲ τὸ λεπτόν αὐτῆς νευρικὸν σύστημα εὐρεῖται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν κατωτέρα μωρικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν, ὥς τοῦτο ἤθελε φανῆ ἐν ἡτο δυνατὸν νὰ παρασταθῇ κατὰ μέσον ὄρον τὸ μέγεθος τούτων ἐν ἀμφοτέροις τοῖς φύλοις. Ἐντεῦθεν ἐπιτεταί ὅτι ὁ γυναικείος ἐγκέφαλος, ὡς νευρικὸν κέντρον θεωρούμενος, θὰ ὑπολείπηται ἅμα κατ' ὄγκον τοῦ ἀνδρικοῦ. Πράγματι ὁμως λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν τοῦ σχετικοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ θετικοῦ βάρους τοῦ γυναικείου ἐγκεφάλου, εὐρίσκωμεν (κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἐξερευνητῶν) ὅτι οὐ μόνον δὲν ὑπολείπεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ τι ὑπερτερεῖ τὸν ἀνδρικό. Ἀλλὰ ἰς λέξεσιν, ἡ γυνὴ λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν τοῦ μικροτέρου σωματικοῦ αὐτῆς ὄγκου, κατέχει οὐ μόνον οὐχὶ ὀλιγώτερον ἀλλὰ πιθανῶς ἔτι καὶ πλεονα τοῦ ἀνδρός ἐγκέφαλον.

Προκειμένου λοιπὸν κατὰ ταῦτα νὰ κρίνωμεν μόνον ἐκ τῶν ἤδη προλεχθεισῶν ἀληθειῶν, δέον ἵνα ἡ γυνὴ εἶναι ἴση ἢ μὴ εἴπωμεν ἀνωτέρα τοῦ ἀνδρός ὡς πρὸς τὰς νοητικὰς δυνάμεις. Πλὴν, τῆς ἀληθείας ἐν παντὶ οὐσίας τοῦ πρωτίστου ἀντικειμένου, λέγομεν ὅτι, παρ' ὅλα τὰ εὐμενῆ ἡμῶν αἰσθήματα πρὸς τὸ ὠριώτερον τῶν φύλων, οὐχ ἤττον δὲν δυνάμεθα ν' ἀποκρούσωμεν τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἡ ὑπεροχὴ αὕτη ἀκυροῦται πάλιν ὑπ' ἐτέρου μεγάλου μειονεκτήματος τοῦ γυναικείου ἐγκεφάλου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τοῦ ἀνδρός, μειονεκτήματος προερχομένου ἐκ τῶν πρᾶξιν ἀναλογικῶν τοῦ σχήματος. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γυναικείου ἐγκεφάλου συγκρινομένη πρὸς τὸν ἀνδρικό, ὑπολείπεται ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόσθιον διαιρέσιμα, ὑπερτερεῖ δὲ κατὰ τὴν κορυφὴν ἢ κατὰ τὸ μέρισμα τῆς στεφάνης· οὕτως ὥστε γυναικείον κρανίον, ἄνωθεν παρατηρούμενον, παρουσιάζει σχῆμα, προσεγγίζον πρὸς τὸ σχῆμα δύο κώνων, ἀμβλείας ἐχόντων τὰς ἄκρας καὶ συνεχομένων ἐν ταῖς βάσεσιν αὐτῶν, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου τοῦ ἀνδρικοῦ κρανίου ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπόψεως θεωρούμενον, παρίστησιν ὄψιν ὡσεὶ δὴ, ἐξογκουμένην εἰς τὸ

μέσον καὶ πρὸς τὰ ὄπισθεν. Ἡ ὁρμὴ τοῦ σώματος ἐκ καθήμερινῆς παρατηρήσεως ἀποδείκνυται ὅτι κατὰ κανόνα τὸ μέτωπον καὶ οἱ κροτάφοι ταπεινότεροί εἰσι παρὰ γυναιξίν ἢ παρ' ἀνδράσι· τοσοῦτον δ' ἀληθές τοῦτο τυγχάνει, ὅσον τὸ χαμηλὸν μέτωπον θεωρεῖται ὡς ἀναγκασίον τῇ γυναικείᾳ καλλονῇ, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου εὐρύ καὶ ἀψιδωτὸν μέτωπον θεωρεῖται ὡς κόσμος τῷ ἀνδρὶ. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲ Ἕλληνες ὡς διὰ κανόνος ἐδίδον τοῖς ἀνδράσι τῶν γυναικῶν σχετικῶς μέτωπα βραχεῖα, ἐνῶ τὸν ναντίον ἐν τοῖς τῶν ἀνδρῶν ἀποτυπώμασιν, ὡς π. χ. ἐν τῷ Διὶ τοῦ Φειδίου, ἐπέδεικνυτο τὸ ἰσχυρὸν μέτωπον διανοητικῆς ὑπεροχῆς. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ παρὰ δόξος συνήθεια τῶν γυναικῶν τοῦ φέρειν «βροστύχους» ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀποτελεῖ ἀναμφισβόως προσπάθειαν τοῦ παραστήσαι τὸ μέτωπον ὅσον οἶόν τε βραχυτέρον. Ἡ ἐν τῷ καθήμερῳ βίῳ αὕτη συνήθεια, ἥτις ὡς ὅλοι οἱ κανόνες περιτέλλεται βεβαίως διὰ πολυπληθῶν ἐξαιρέσεων, ἐπικυροῦται πληρέστατα ὑπὸ τῶν τοῦ καθηγητοῦ Huschke παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν καταμετρήσεων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ κρανίου, καθ' ἃς τὸ μετωπικὸν ὄστον τῆς γυναικῆς ὑπολείπεται κατ' ἑκτασίν τοῦ ἀνδρικοῦ κατὰ 2,000 χιλιοστόμετρα, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου τὰ ὄστᾶ τῆς στεφάνης τῆς γυναικῆς πρὸς αὐτὴν ἀνάλογον πλεονέκτημα ἐν σχέσει πρὸς τὰ τοῦ ἀνδρός. Ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ καταμετρήσεσι τῶν ἐγκεφάλων τῶν Γερμανῶν, οἵτινες ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν εὐρυτάτην κέκτηνται στεφάνην τοῦ κρανίου, ὁ Huschke, εὐρεν ὅτι, παρ' ἀνδράσι τὸ τμήμα τοῦτο εἶχε κατὰ μέσον ὄρον ἐπιφάνειαν 262 κυβικῶν ἑκατοστομέτρων, παρὰ δὲ γυναιξὶ μόνον 208. Πρὸς τούτοις ἐξηκρίβωσεν ὅτι ὁ «μεσαῖος ἐγκέφαλος» ὁ περιέχων τὴν κεντρικὴν φαιάν» ὕλην, ἥτις οὐδεμίαν ἔχει πρὸς τὸ νοητικὸν σχέσιν καὶ ἥτις παρὰ τοῖς ζώοις δείκνυσιν ἰκανῶν ἀναλόγως ἀνάπτει ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ παρὰ τοῖς γυναιξίν ἐπίσης παρουσιάζει ἀξιοπαρατήρητον ὑπεροχὴν. Ἀλλὰ ἰς λέξεσιν ἡ γυνὴ κέκτηται εὐρυτέραν στεφάνην καὶ μεσαῖον ἐγκέφαλον, ὁ δὲ ἀνὴρ εὐρύτερον μέτωπον καὶ πλεϊότερον νοητικὸν ἐγκέφαλον.

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ.—Τὸ περὶ τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης ἐπισημῆμα τοῦ κ. Charles Rabot.—**ΦΥΤΟΛΟΓΙΚΑ.**—Νεῖα ἀνακοινώσεις τοῦ κ. de M. H.—**ΧΡΟΝΙΚΑ.**—Καιανόμοι κατὰ τὸν καιρὸν καὶ σακχάρου.—Τὸ βῆθος τῶν ὁριανῶν καὶ τῶν θαλασσῶν.—Ἐπιστολὴ τοῦ οἰκοπεριελάτου ἐπὶ τῆς ἐπιστάσεως.

Συνεχίζοντες προβαίνομεν σήμερον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἐκτιθεμένων ἐν τῇ περὶ τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης ἐπισημῆμα τοῦ κ. Ch. Rabot, περὶ ὧν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐλέχθησαν τὰ δέοντα ἐν ἡγουμένῳ τῆς «Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» φύλλῳ 1. Ὁ κ. Rabot σημειοῦται γενικῶς ἐν τῷ ὑπομνήματι τούτῳ ὅτι ἐν τοῖς διαφόροις τούτοις ὄγκοις τὸ παγετώδες φαινόμενον δὲν παρουσιάζεται μετὰ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, ὅτι δὲ τοῦτο, ἰσχυρότατον ὂν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς καὶ ἀσθενέστατον ἐπὶ τῆς δυτικῆς, παρέχει ἡμῖν λίαν ἐνδιαφερόμεσαν εἰκόνα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ διαφόρων σταθμῶν τῆς παγετώδους περιόδου. Διότι, ἐνῶς ἡ βορειοανατολικὴ ζώνη μετὰ τῶν σπανίων βραχωδῶν αὐτῆς προεξοχῶν, ὑπερκειμένη ἀπεράντου ἐκ πάγου πεδίου, εἶνε χώρα ἄλπειος εὐρισκομένη εἰς τὸ μέγιστον τῆς παγετώδους αὐτῆς καταστάσεως, τούναντιον, τὸ βορειοδυτικὸν αὐτῆς τμήμα, τοῦλάχιστον κατὰ τὰ νότια αὐτοῦ, παρουσιάζει ὑψηλὰ ὄρη ἀππυλλογμένα πάγου. Καὶ ἀληθῶς μὲν ἐκεῖ πελώριοι παγῶνες πληροῦσι τὰς κοιλάδας μέχρι τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ περὶ τοὺς εὐρεῖς τούτους ἐκ κρυστάλλου ποταμοῦς ὑψοῦνται σειραὶ ὄρειων κορυφῶν, ἐξ οὗ συνάγεται, κατὰ τὸν κ. Rabot, ὅτι ἡ χώρα αὕτη εὐρίσκειται εἰς τὸ τέμα τῆς παγετώδους αὐτῆς περιόδου. Ἐνῶς δὲ ἐν τοῖς δυοῖν τούτοις τμήμασιν ἐντελῶς ἀντίθετα παρατηροῦνται φαινόμενα, ἐν ἄλλοις σημείοις, οἷον ἐν τῷ μεσημβρινῷ ὄγκῳ τῆς νήσου, πρὸς νότον τῆς Belsound. οἱ δύο οὔτοι βαθμοὶ τῆς παγετώδους καταστάσεως ἀπαντῶσι συννηνομένοι καὶ ἐνῶς ἡ δυτικὴ ὄχθη τοῦ Storffjord ἀποτελεῖ πελώριον παγῶνα μετὰ σπανίων βραχωδῶν ἀκρωρείων, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Σπιτζβέργης, τὸ ἐκ χιῶνος στρώμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς νήσου σπανίως φθάνει μέχρι τῆς παραλίας. Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Sud μέχρι τοῦ Belsound, δύο μόνον παγῶνες, ὁ τοῦ ἀκρωτηρίου Sud καὶ ὁ τοῦ Torrel, φθάνουσι μέχρι τῆς θαλάσσης. Βορειότερον, ἀπὸ τοῦ Belsound μέχρι τοῦ Isfjord, οὐδὲν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἀπαντᾷ ρεῦμα πάγου. Τελευταῖον δὲ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Σπιτζβέργης, ἀπὸ τῆς Sassenbay μέχρι τοῦ Agardhbay καὶ τῆς Van Mijenhay, εὐρεῖα ἐκτείνεται χώρα, ἐν ἣ ἀπαντῶσι μόνον σποράδιον μικροὶ τινες παγῶνες. Οὕτως ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων ἐκτάσεων τῶν παγῶνων τῆς νήσου ἀπαντᾷ ἐκεῖ εἶδος τι ὁμοίως, ἥς τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ βλαστήσεως σχετικῶς πλουσίας καὶ ἥτις κατοικεῖται ὑπὸ πολυαριθμῶν ἀγελῶν ταράνδων, ἐξ οὗ κατάδηλον γίνεται ὅτι δυνατόν νά παράκινῃται μικρὸν ἀλλήλων ἀπέχουσαι χώραι, εὐρισκόμεναι εἰς παγετώδη περίοδον καὶ ἕτεραι, ἐν αἷς ἡ ζωὴ λει-

τουργεῖ μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ κλίματος ἐπιτροπιζομένης μεγίστης ἐντάσεως.

Μετὰ τὰς ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐκτιθεμένας παρατηρήσεις ταύτας ὁ κ. Rabot προβαίνει εἰς τὴν ἀνακοινώσιν τῶν λεπτομερῶν παρατηρήσεων, αἰτινες ἐγένοντο ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἐξερευνησεως τῶν δύο παγῶνων τοῦ ὄρου τῆς Ἀναζητήσεως (baie de la Recherche), ἡτοῖ τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Ἀζωπέκων (Pointe des Renards).

Καὶ περὶ μὲν τοῦ Ἀνατολικοῦ παγῶνος ἀναφέρει ὅτι εἶνε ρεῦμα πρώτης τάξεως, ὅτι τὸ πλάτος αὐτοῦ δὲν ὑπολείπεται τῶν 250 μ., τὸ δὲ μήκος αὐτοῦ ἐξισοῦται πρὸς 15 χμ., ὅτι δὲ πέραν τῆς ἀποστάσεως ταύτης αἱ σειραὶ τῶν περιβαλλόντων ὄρειων ἀποτόμως διακόπτονται ἐν εἰδει ἀκρωτηρίων πρὸ τῆς ὑψηλῆς πεληγυίας πεδιάδος, ἥτις ἐπέχει τόπον δεξαμενῆς ταῦ παγῶνος τούτου. Ὁ παγῶν οὗτος, ὡς καὶ ἄπαντες οἱ τῆς Σπιτζβέργης, ἔχει κλίσιν ἀνεπαίσθητον, εἰς μήκος δὲ 3 ὅλων χιλιόμετρων διαστέλλεται ὑπὸ βαθεῖαν ρωγμῶν. Πέραν τῆς θέσεως ταύτης αἱ ρωγμὰι ἀφανίζονται ὑπὸ στρώμα κερκυσταλλωμένης χιόνος.

Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου παγῶνος ἀναγράφει ὅτι ἔχει τὴν ὄψιν ὅλως διάφορον τοῦ πρώτου· διότι οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει ρωγμὴ, ἀλλ' ἀντὶ τούτων ἀπαντᾷ δίκτυον μικρῶν διαωρύγων πλήρων ρέοντος ὕδατος, κατατεμνοσῶν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ εἰς μαστοειδεῖς μικρὰς νήσους, οὕτω δὲ ἡ ὄλη ἐπιφάνεια τοῦ παγῶνος τούτου παρουσιάζει τὴν καὶ εἰς ἕτερα ἐν ταῖς βορειαῖς χώραις ἀπαντῶντα ρεῦματα πάγου ἰδιαίχουσαν ἀνώμαλον ὄψιν (aspect moutonné).

Μετὰ τινος δὲ σημειώσεως περὶ τῶν διαστάσεων τῶν πρὸ τοῦ μετώπου καὶ κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ παγῶνος δυσσωρεῦσεων ἐκ λίθων καὶ συντριμματῶν βράχων (moraine), ἅτινα παραδύρουσιν ἐν γένει οἱ παγῶνες κατὰ τὴν πρὸς τὰ πρόσω κινήσιν αὐτῶν, διαστάσεων, αἰτινες εὐρέθησαν πολλὰ ὑποδεέστεραι τῶν εἰς τοὺς παγῶνας τῶν Ἀλπεων παρατηρηθειῶν, καὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν διὰ ῥήξεως τοῦ μετώπου τοῦ παγῶνος ἀποσπαθθέντων μικρῶν πλωτῶν πάγων (πλάτους 7—8 μ. καὶ ὕψους 1 περίπου μέτρον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης), οἷτινες ἐσχηματίσθησαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐξερευνητοῦ κατὰ τὴν ἐν τῷ ὄρμῳ τῆς Ἀναζητήσεως διαμόρην αὐτοῦ, ὁ κ. Rabot προβαίνει εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ βεβαιωθείσης μεταβολῆς τοῦ μήκους τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης, ὁμοίως τῇ παρατηρηθείσῃ εἰς τοὺς παγῶνας τῶν Ἀλπεων, περὶ ἧς ἀναφέρει ἐπὶ λέξει τάδε :

«Οἱ παγῶνες τῆς Σπιτζβέργης, ὡς καὶ οἱ τῶν Ἀλπεων, ὑφίστανται μεταβολὰς μήκους. Ἐπὶ τινος ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν προεξέχει τῆς θαλάσσης ἡ τῶν πέριξ γαιῶν, ἀποσυρρομένοιν εἶτα καὶ ἀποκαλύπτων ἀμυώδεις αἰγιαλοὺς. Αἱ αἰτίαι τῶν κυμάνσεων τούτων εἶνε ἀκόμῃ ἀγνωστοί, ἡ δὲ ἀποκάλυψις τοῦ μυστηρίου τούτου γενήσεται μόνον μετὰ μακρὰν σειράν παρατηρήσεων ἐκτελουμένων εἰς τὰ διάφορα τῆς γῆς σημεῖα.

Διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐργασίων, ὁ ὄρμος τῆς Ἀναζητήσεως εἶνε θέσις κλαδικῆ. Πολλοὶ τῶν ἐπισκε-

φθειδών τὸν ὄρμον τοῦτον ἐπιστημονικῶν ἀποστολῶν προσδιώρισαν τὴν θέσιν τοῦ μετώπου τοῦ Ἀνατολικοῦ παγῶνος, αἱ δὲ παρατηρήσεις αὐτῶν ἐπιτρέπουσι σήμερον νὰ γραφῆ ἢ ἀπὸ πεντηκονταετίας ἱστορία τοῦ ρεύματος τοῦτου τοῦ πάγου.

Ἡ θεμελιώδης βάσις τούτου εἶναι ὁ ὑπὸ τῶν ἀξιοματικῶν τῆς Ἀνάζητης ὡς χαροχθεῖς τῷ 1838 χάρτης τοῦ ὄρμου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Ἀνατολικὸς παγὼν εὐρίσκειτο εἰς περιόδον πλημύρας. Ὁ παγὼν προέβαλε δεξιόθεν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ ὄρμου δι' εὐρείας προεξοχίς, ἢ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ὄξέων τεμαχίων πάγου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ βεβυθισμένου μετώπου αὐτοῦ ἀπεσπῶντο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν πελώριοι ὄγκοι. Ὑπῆρχε τότε θυροὶ πάγου προερχομένου ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων χωρῶν.

Τῷ 1873, ὁ κ. Α. Ε. Nordenskiöld ἐσημείωσε ὀπισθοχώρησιν τοῦ παγῶνος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔφερεν εἰσῆτι οὗτος ὄξείας προεξοχίας.

Τῷ 1882, κατὰ τὸ πρῶτον μου εἰς Σπιτζβέργην ταξείδιον, αἱ βελόνην εἶχον ἐξαφανισθῆ καὶ ὁ παγὼν ἦτο ὡσεὶ ἐφ' ἑαυτὸν συνιζικῶς.

Τῷ 1890, ὁ κ. Björling, μέλος τῆς ὑπὸ τοῦ κυρίου Gustaf Nordenskiöld διευθυνομένης ἀποστολῆς, ἐβδαιώσε διὰ τινος τοπογραφικοῦ σχεδιαγράμματος ὅτι ὁ Ἀνατολικὸς παγὼν ὑπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ 1838 κατὰ 2 περίπου χιλιόμετρα. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ ὀπισθοχωρητικῆ κίνησις πῆξινεν ἔκτοτε, κατὰ δὲ τὰς ὑπὸ τῶν ἀξιοματικῶν τῆς Μάγχις τῷ 1892 γενομένας μετρήσεις, τὸ μέτωπον αὐτοῦ εὐρίσκειτο 300 μέτρα ὀπίσθεν τοῦ τοῦ 1890.

Αἱ μεταβολαὶ τοῦ μήκους τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης εἶνε ἐνίοτε ταχύταται. Οὕτω, τὸν χειμῶνα τοῦ 1860—1861, ρεῦμα πάγου τῶς ἀκινητοῦν ἐπλήρωσεν ὄρμον κείμενον ἐπὶ τῆς βορείου ἀκτῆς τῆς Van Mijnenbay, εἰς προγεγεστέραν δὲ ἐποχὴν τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρήχθη ἐν τῷ Hornsund.

Ἐνθ' δὲ οἱ παγῶνες τοῦ ὄρμου τῆς Ἀναζητήσεως ὑπεχώρουν, εἰς ἕτερα μέρη τῆς νήσου ἐβδαιούτο τούναντιον ἐπιμήκυνδις τῶν ἐκ πάγου ρευμάτων.

Περὶ τὸ 1860, οἱ παγῶνες τῆς Σπιτζβέργης φαίνονται ὑποστάντες ὑπερχείλισιν συμπίπτουσαν πρὸς τὴν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν συμβᾶσαν εἰς τοὺς τῶν Ἀλπεων. Τὴν ἐποχὴν ταύτην, κατὰ τὸν Lamont, ὁ ὄρμος τῆς Ginevra (Storfjord) κατελήθη ὑπὸ παγῶνος, ἕτερον δὲ ρεῦμα πάγου συνήνωσε μετὰ τῆς ἡπειροῦ τὴν νήσον τῶν θαλασσιῶν Ἴππων (Ile des Morses).

Ταῦτα ἐν περιλήξει τὰ ἐν τῇ ἀξιολογῇ πραγματεία τοῦ κ. Rabol περί τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης ἀναγραφόμενα, ἀποτελοῦντα, ὡς εἶκος, ἕνα τῶν σημαντικῶν λίθων, οὗς χρησιμοποιοῦσι βεβαίως ἐν δέοντι ἢ γεωτέρα Γεωλογία πρὸς οἰκοδόμησιν τοῦ διὰ τῶν ἀτρώτων πόνων καὶ μόχθων τῶν ἐνθουσιωδῶν αὐτῆς ἐραστῶν ἰδρυθησομένου μεγαλοπραποῦς αὐτῆς μεγάρου.

Ἐπανερχόμενοι εἰς ὅσα ἐν προηγουμένῳ φήλαφ τῆς «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» ἐγράψαμεν περὶ τῆς διὰ τοῦ πετρελαίου θεραπείας τῆς ξηροφυλλίας τῆς ἀμπέλου ὑπὸ τοῦ κ. de Mely, σημειούμεθα ὅτι καὶ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 30)11 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ.

τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ὁ κ. de Mely παρευρίσασθε κλάδους ἀποτυμηθέντας ἀπὸ κλημάτων ἀμπέλου προσβεβλημένων ὑπὸ τῆς ξηροφυλλίας καὶ θεραπευθέντων διὰ τῆς περιγραφείσης μεθόδου, ἦτοι διὰ τύφης βεβρεγμένης διὰ πετρελαίου. Οἱ κλάδοι οὗτοι εἶνε μεγάλων διαστάσεων καὶ εὐρωδτότατοι. Κατὰ τῆς τελευταίας αὐτοῦ μελέτας ὁ κ. de Mely ἐνησχολήθη ἰδίᾳ εἰς τὸν ὄρισμόν τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀμιγροῦς πετρελαίου εἰς ὃ ἀντέχει ἢ ἀμπελος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξετέλεσε πειράματα διὰ ποσοτήτων πετρελαίου κυμαινομένων μεταξὺ 20 καὶ 200 γραμμαρίων, τὸ δὲ πόρισμα τῶν δοκιμῶν τούτων εἶνε ὅτι τὸ πετρελαῖον εἶνε ὀλοσχερῶς ἀβλαβές. Νέα πειράματα πρὸς δοκιμὴν τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τοῦ κ. de Mely γενήσονται προσεχῶς ἐν Καμπανίᾳ (Champagne), ἐνθα αἱ συνθήκαι τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀμπέλου εἶνε κατὰ τι διάφοροι τῶν τῆς κεντρικῆς Γαλλίας.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Σημαντικῶς ἠξήθη κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἡ ὀλικὴ κατανάλωσις τοῦ καφέ. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἀπόλυτον αἰξήσιν, τὴν πρώτῃν θέσιν μεταξὺ πασῶν τῶν χωρῶν κατέχουσιν αἱ Ἠνωμ. Πολιτεῖαι, ἔπονται δὲ ταύταις ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἀγγλία. Κατηνάλωθησαν δὲ κατὰ μέσον ὄρον κατὰ τὰς περιόδους 1875—1879, 1880—1884 καὶ 1885—1889, ἐν μὲν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις : 1 811 460, 2 165 842 καὶ 2 268 082 ἑκατογγυλιόγραμμια (quintaux métriques)· ἐν Γερμανίᾳ : 1 009 020, 1 109 070 καὶ 1 142 630 ἑκτγγ.· ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ 147 800, 143 427 καὶ 138 309 ἑκτγγ.· Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 1885—1886, ἡ σχετικὴ κατανάλωσις ἐλαττοῦται, ἦτοι ἡ αἰξήσις τοῦ καταναλισκομένου ποσοῦ ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν αἰξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν τριῶν τούτων χωρῶν, τοῦ δαπανομένου ὑφ' ἐκείνου τῶν κατοίκων ποσοῦ ἐλαττωθέντος. Ἐν Ἀγγλίᾳ μάλιστα καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόλυτος κατανάλωσις ἠλαττώθη, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναγραφόμενων ἀριθμῶν. Ἡ δὲ κατὰ τὴν περίοδον 1886—1890 κατ' ἄτομον κατανάλωσις τοῦ καφέ ἐν ταῖς τριῖσι ταύταις γῶσις ἀντιστοιγεῖ πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς : 2.38, 3.79 καὶ 0.364 γγ.

Τούναντιον, μεγάλως ἠξήθη ἡ κατανάλωσις τοῦ τείου. Οὕτω κατὰ τὰς περιόδους 1876—1880, 1880—1884 καὶ 1885—1890, τὰ καταναλωθέντα ποσὰ τοῦ τείου ἐν Ἀγγλίᾳ μὲν ἀνῆλθον εἰς 721 072, 752 888 καὶ 831 515 ἑκτγγ. (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 2.072, 2 134 καὶ 2.243 γγ. κατ' ἄτομον) ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις εἰς 325 404, 319 939 καὶ 374 991 ἑκτγγ. (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 0.644, 0.600 καὶ 0.430 κατ' ἄτομον), ἐν Γερμανίᾳ δὲ ἀνῆλθον εἰς 13 920, 25 640 καὶ 19 120 ἑκτγγ. (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 0.034, 0.030 καὶ 0.040 γγ. κατ' ἄτομον).

Ἐπίσης ἡ αἰξήσις τοῦ καταναλισκομένου σακχάρου εἶνε σημαντικὴ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας γῶρας καὶ σχεδὸν εἰς πάσας τὰς λοιπὰς, πλην τῆς Γαλλίας, εἰς ἣν κατηνάλωθη ἔλασσον ποσὸν αὐτῆς κατὰ τὴν περίοδον 1885—1889 ἢ κατὰ τὴν περίοδον 1880—1884. Οὕτω κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ Juraschek ἡ κατ' ἄτομον κατανάλωσις τοῦ σακχάρου κατὰ τὰς περιόδους 1870—1874, 1875—1879, 1880—1884 καὶ 1885—1887, ἐν μὲν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἐκφράζεται ὑπὸ τῶν ἀριθμῶν : 22.6, 26.4, 31.3 καὶ 32.6 γγ.· ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ὑπὸ τῶν ἀριθμῶν : 17.6, 16.8, 21.8 καὶ 22.45 γγ.· ἐν Γερμανίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν ἀριθμῶν : 6.4, 6.4, 7.8 χιλιόγραμμων.

Ο κ. Suran ἐδημοσίωσεν ἐν τῶν Mittheilungen τοῦ Pesterniam (1892) ἀξιόλογον μελέτην ἐπὶ τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1883—1890 γενομένων μετρήσεων τοῦ βάρους σημείων τινῶν τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν θαλάσσιων, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὴν ἐπόμενον πίνακx :

	πλάτος	μῆκος (1)	βάθος
Ἀτλαντικὸς βόρειος	49° 39' B.	66° 26' Δ.	8341 μ.
Ἀτλαντικὸς νότιος	0 44 N.	18 15 Δ.	7370 »
Βόρειος θάλασσα	58 12 B.	9 30 Δ.	808 »
Βαλτικὴ	58 37 B.	18 30 Δ.	427 »
Μεσόγειος	35 45 B.	21 46 Δ.	4400 »
Εὐξείνιος	42 55 B.	33 18 Δ.	2618 »
Ἀντιλικὴ θάλασσα	19 — B.	81 10 Δ.	6269 »
Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς	41 22 N.	116 50 Δ.	6205 »
Εἰρηνικὸς βόρειος	44 55 B.	152 26 Δ.	8515 »
Εἰρηνικὸς νότιος	17 4 N.	172 14 Δ.	8284 »
Βερίγγιος θάλασσα	54 30 B.	175 32 Δ.	3926 »
Ἰαπωνικὴ θάλασσα	38 30 B.	135 — Δ.	3000 »
Σινικὴ θάλασσα	17 15 B.	118 50 Δ.	4298 »
Βορ. παγωμένη θάλασσα	78 5 B.	2 30 Δ.	4846 »
Νότ. παγωμένη θάλασσα	62 26 N.	95 41 Δ.	3612 »

Περίεργα πειράματα σχετικὰ πρὸς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ αἰνοπνεύματος ἐπὶ τῆς ἐπωάσεως τῶν πτηνῶν ἐξετελέσθησαν ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Ch. Feré. Ἐκθέσας οὗτος εἰς τοὺς ἀτμούς τοῦ ἀμιγροῦς αἰνοπνεύματος (alcool absolu) ἐπὶ χρόνον κυμαινόμενον μεταξύ 26 καὶ 48 ὥρων ὡς ὄρνιθος ἐν ἐπωάσει, ἐβεβιαώθη ὅτι ἐπῆργετο ἐντεῦθεν μεγάλη τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐν τοῖς ὠστέοις ὄρνιθων ἀναστολή, ὅτι δὲ συνεπέειχ' αὐτῆς πολυάριθμοι ἐγεννηῶντο ἐκτρομακτικὰ μορφαί.

Ἀνάλογοι πρὸς τὰ γεγονότα ταῦτα δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσι αἱ παρὰ τῶ ἀνθρωπίνῳ γένει παρατηρούμεναι στειρώσεις καὶ οἱ πρόωροι τοκετοί, οἵτινες δικαίως ἀποδίδονται εἰς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἀλκοολισμοῦ, ὡς καὶ αἱ εἰς τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀποδιδόμεναι ἀναστολαὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐμβρύων. Ἐπὶ πλέον δὲ ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ αἰνοπνεῦμα δυνατὸν γὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμβρύου καὶ κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἐτι τῶν ἐκ τοῦ χρόνου ἀλκοολισμοῦ τῶν γεννητόρων προεργουμένων ἀταξιών.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ.— Ἡ Φαῦστα, τραγωδία εἰς πέντε ἐκτὸ 1 η μ. Βερναρδάκη. ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.— Bas-Bleu, κωμωδία εἰς πέντε ἀκτῆς, ἐπι Albin Vallois. — Le défilé, κωμωδία εἰς πέντε ἀκτῆς ἐπι E. No 1 μέλος H. Marchal. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἡλιος ἐν τῷ σκότει τῶν ἀνιαρῶν κωμειδουλίων λεγομένων, ὅσας κατὰφυτος καλλωνῶν, ἐμπλεως ὀρόσου, ἐγένετο ἡ Φαῦστα, ἡ νέα τραγωδία τοῦ ποιητοῦ τῆς Μερόπης, τῆς ἐφημίλλου, εἰ μὴ ἐν τισὶν ὑπερτέρας, καὶ αὐτῆς τῆς πασῶν τῶν ἄλλων ὑπερβαλλούσης τραγωδίας τοῦ Βολταίρου. Ὁ θρίαμβος, ὡς ἀνα-

γράφουσιν αἱ ἀθηναϊκαὶ ἐφημερίδες, τοῦ κ. Βερναρδάκη ὑπῆρξε πλήρης, οὐδεὶς δὲ ὄγη κατεπλάγαις ἐκ τοῦ ὕψους καὶ κάλλους τῶν λόγων τοῦ κρατίστου τῶν νεωτέρων ἡμῶν τραγικῶν. Καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἐξοχος· ἡ ὑποδυσάμενη τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον, τὴν Φαῦσταν, δεσποινὴς Αἰκ. Βερόνη, ἀνένδειχθῆ, γράφει τὸ Ἄστυ, καλλιτέχνις, ἐφημίλλος πρὸς οἰανδήποτε εὐρωπαϊαν τραγωδόν. Ἀπύγγειλε τοῖς στίχοις μετ' εὐκαμψίας φωνῆς ἐξαίρετου. Ἐτήρσεν ἐν τοῖς λόγοις ὅλον αὐτῶν τὸν χρωματισμόν. Ἔδωκε δὲ εἰς τὴν ἰθοποιίαν τῆς τὴν δύναμιν τραγωδοῦ ἐξόχου. Ἐπῆρξεν ἡ ἡρώς τῆς ἐσπέρας. Ὁ ποιητὴς, ὅτινι στέφανοι ἐκ δάφνης πορσινέχθησαν, ἐπανειλημμένως ἐκλήθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, σὺν αὐτῷ δὲ, ἡ καὶ μόνῃ, καὶ ἡ δεσποινὴς Αἰκ. Βερόνη, κεν μέσθ' ἐξάλλου ἐνθουσιασμοῦ καὶ χειροκροτημάτων.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανελάβωμεν ἐπὶ τῆς τραγωδίας τοῦ κ. Βερναρδάκη, αἰτίαν παρὰ τινῶν ἐκρίθη ὑπερτέρα τῆς Μερόπης, ἀφ' οὗ λάβωμεν ἀνάλασιν αὐτῆς, ἐκφράζομεν καὶ τὴν ἡμετέραν χαρὰν ἐπὶ τῷ ἐκτάκτῳ θεατρικῷ γεγονότι, ὅπερ οὐδαμῶς διέψευσε τὰς προσδοκίας, ἃς διετυπώσαμεν ἐν προτέρῃ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει, χαρὰν, ἣν πᾶς ἐπιέμενος τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου πάντως αἰσθάνεται, ἣν πᾶς κηδόμενος αὐτοῦ θέλει. Ὁ κ. Βερναρδάκης ἐστὶν ἄξιος εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῷ νέῳ αὐτοῦ ἔργῳ.

Bas-bleu, φράσις κατὰ λέξιν μεταφραζομένη Κυανὴ περικνήμις, σημαίνουσα ὅμως ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ τὴν περὶ τὰ γράμματα, περὶ τὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένην γυναῖκα, τὴν λογιάν, ἀλλὰ καὶ ἅμα σχολαστικὴν γυναῖκα, τὴν τὸ γελοῖον ἐνέχουσαν. Πῶς καὶ πότε αἱ οὗτοι αὐταὶ λέξεις ἀλλήλαις συνδεδεμέναι τὴν σημασίαν ταύτην ἔλαβον δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστόν, ἐφ' ᾧ καὶ πολλαὶ φέρονται γνώμαι. Καὶ ἄλλοι μὲν τὴν φράσιν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς blue stocking ἀφθεΐσαν θεωροῦσι, γελοτοποιοῦσαν δὲ τὴν γυναῖκα, ἥτις καταλείπουσα τὰ τοῦ οἴκου παρτίσινδιν ἐαυτὴν περὶ τὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένην καὶ γράφουσαν περὶ τὰ ἀθύρματα καὶ στίχων ἐξαμβλώματα, ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς Βενετικῆς Societa della Calza, ἥς τὰ μέλη ὑπεχρεοῦντο νὰ φέροσι κυανὰς περικνήμιας. Ἐτέρα δὲ τῆς γνώμης ἂν μὴ τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν τῆς φράσεως ἐξηγεῖ ἐνέχει ὅμως τὸ εὐφύνε· κατ' αὐτὴν αἱ γυναῖκες συνήθως ἐφερον λευκὰς περικνήμιας, καθότι αὐταὶ ἀπεδείκνυντο τὸ κάλλος τῶν κνημῶν αὐτῶν μᾶλλον τῶν ἑτερα φερούσων χρώματα, προετίμων δ' αὐτὰς μάλιστα αἱ καλλισφύροι, αἱ ἀρεσκόμεναι τὰς κνήμας νὰ ἐπιδεικνύσῃ κατὰ τὴν γυναικῶν ἀδυναμίαν τοῦ ἐπιδεικνύειν ὅπερ κέκτνται αὐταὶ κάλον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περὶ τὰ γράμματα ἀσχολουμένη οὐ τι σύνθησις, ὡς ἀσύνθησις τὸ φερεῖν ἄλλας πλὴν λευκῶν περικνήμιας ἐκλήθησαν αἱ σοφαὶ γυναῖκες bas-bleu, ὡς φερούσαι ὄχι τὰς συνήθεις, ἀλλὰ ἀσυνήθεις, κυανὰς, περικνήμιας. Σήμερον ὅμως συνέθη τὸ λευκὸν χρῶμα ὅλος νὰ ἐγκαταλειφθῆ, σύνθησις δὲ νὰ ἦ τὸ μέλαν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὁ τῆς ἡμέρας συρμός τείνει ν' ἀναπληρώσῃ διὰ τῆς ποικιλίας τῶν χρωμάτων, πλὴν τοῦ λευκοῦ, ἐξ ὧν οὐδαμῶς ἀποκλείεται τὸ κυανοῦν. Ὁ δὲ σοφὸς Littré, ἀποδεχόμενος ὅτι ἡ φράσις bas-bleu προῆλθεν ἐξ Ἀγγλίας (blue-stocking) ἐπάγεται ὡς ἐξήγησιν ἐκ τινος πραγματείας τοῦ Ἀλφόνδου Esquiros ἀπερὶ

(1) Ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων.

των λέσχων του Λονδίνου», δημοσιευθείσης ἐν τῷ τεύχει τῆς «Revue des deux mondes» τῆς 15 Ἀπριλίου 1860, τάδε: «Υπῆρχε περὶ τὸ 1781 φιλολογικὴ λέσχη, ἣς τὰ μέλη συνήρχοντο παρὰ τῆ κυρία Montague, καὶ ἥτις ἐλέγετο ἡ λέσχη τῶν κυανῶν περικνημίδων (le club des bas-bleus = blue stocking club). Ἐν τῶν διαπρεπεστάτων αὐτῆς μελῶν, οὐ ἡ ἐνδυμασία διεκρίνετο ἐπὶ σοβαρότητι, ὀνομάζετο Stillingfleet, ἔφερε πάντοτε κυανὰς περικνημίδας. Τοσοῦτον δ' ὑπερείχε διαλεγόμενος, ὥστε ἀπόντος αὐτοῦ ἔλεγον συνήθως: Οὐδὲν δύναμιθα νὰ πράξωμεν ἄνευ τῶν κυανῶν περικνημίδων. Ὁλίγον κατ' ὀλίγον ἰδρῶθησαν λέσχαι φέρουσαι τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην καὶ αἱ λέξεις bas-bleu ἀπενεμῆθησαν ταῖς γελοῖαις καὶ σχολαστικαῖς γυναιξίν» Ὅπως δὲ ποτε, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι αἱ σχολαστικαὶ γυναῖκες λέγονται bas-bleu.

Ἐξεθέμεθα π' ἀνωτέρω, διότι ἐν τῷ ἐν Παρισίοις θεάτρῳ Vaudeville ἐδιδάχθη ἄρτι κωμῳδία εἰς πράξεις τρεῖς τοῦ γνωστοῦ κωμῳδοποιοῦ Albin Valabrègue φέρουσα ἐπιγραφὴν τὴν φράσιν Bas bleu. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δ' ἔννοεῖ τις ὅτι πρόκειται νὰ γελοιοποιηθῇ ὁ bas-bleuisme, διότι ἐσχηματίσθη τοιαύτη λέξις, ἀλλὰ, καθὰ ὁ Sasey παρατηρεῖ, ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ κωμῳδία ἢ τὸ κωμειδύλλιον, διότι τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον, ἡ κυρία des Etangs, εἶνε μὲν κυανῆ περικνημὶς, ἀλλ' ἔχει γαμβρόν· οὐδεὶς δὲ λόγος ὑπάρχει ὅπως ἡ φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦτο μὴ ἦ ταυτοχρόνως καὶ πενθερά. Εἶνε γνωστὴ ἡ καταφορά, δεδικαιολογημένη ἢ ἀδικαιολόγητος ἀδιάφορον, τῶν Γάλλων καὶ ἡ ἐφεσις αὐτῶν τοῦ γελοιοποιεῖν τὰς πενθεράς. Ἡ κωμῳδία τῶν Ἐκ π λ ἡ ξ ε ω ν τ ο ὕ δ ι α ζ υ γ ι ο υ (Surprises du divorce) τὸ τερπνότατον τοῦτο ἔργον τῶν Bissou et Mars, ὅπερ πρὸ πενταετίας ἐδιδάχθη ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἡ Bas-Bleu θεάτρῳ, καὶ ὅπερ ἐδιδάχθη παρ' ἡμῖν ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς Théo de Bolshaim, παρέχει πλῆρη ἰδέαν τῆς ἀποστροφῆς πρὸς τὰς πενθεράς. Ὑπὸ τῆς τάσεως ταύτης παραδουθεῖς ὁ Valabrègue διέγραψε μᾶλλον πενθερὰν ἢ bas-bleu καὶ οὐχὶ bas-bleu, ἥτις ἔτυχε νὰ ἦ καὶ πενθερά. Γελοιοποιεῖται δηλαδὴ μᾶλλον ἡ πενθερὰ ἢ ἡ bas-bleu.

Ἡ διαφορὰ τῶν δύο πενθερῶν τῶν Ἐκ π λ ἡ ξ ε ω ν τ ο ὕ δ ι α ζ υ γ ι ο υ καὶ τῆς Bas-bleu ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ πενθερὰ ἐν μὲν ταῖς Ἐκ π λ ἡ ξ ε ω ν τ ο ὕ δ ι α ζ υ γ ι ο υ εἶνε συνταξιοῦχος ὀρηκστρίς, ἐν δὲ τῇ Κυανῇ Περικνημίδι εἶνε Κυανῆ περικνημὶς ἐν ἐνεργείᾳ. Συμπίπτουσι δ' ἀμφότεραι ἐν τῷδε, ὅτι ἑκάτερα αὐτῶν ἔχει γαμβρόν, οὗτινος προκαλεῖται ἡ ἀγανάκτησις, ἀμφότεροι δὲ οἱ γαμβροὶ εἶδιν ἐξωργισμένοι κατὰ τῶν πενθερῶν αὐτῶν, αἰτινὲς εἶσι ἐξ ἴσου ἀνυπόφοροι.

Ὁ γαμβρὸς ἐν τῇ Bas-bleu ὀνομάζεται Charpillac, ἀνθρακῆμπορος τὸ ἐπάγγελμα, εἶχε δὲ τὴν ἀνοσδίαν νὰ παραδεχθῇ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τὴν πενθερὰν αὐτοῦ κυρίαν des Etangs, ὑπεϊκὼν εἰς τὴν θέλησιν τῆς συζύγου αὐτοῦ Cecile. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἦν ὄραϊα, ἀξιαγάπητος καὶ τρυφερά, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν ἠδύνατο οὗτος ν' ἀρνηθῇ αὐτῇ τι.

Ἡ πενθερὰ τοῦ ἀτυχοῦς Charpillac ἠσχολεῖτο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ περὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μυθιστορίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἔργα αὐτῆς ταῦτα οὐδαμῶς ἐπωλοῦντο, ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ αὐτῆς ταύτῃ, ἐξεδικεῖτο κατὰ τοῦ

γαμβροῦ αὐτῆς, οὗτινος ἠνώχλεν τὴν καλαιθροσίαν, ἐτάρασσε τὰς συνουσίας καὶ ὅστις, ἐνεκα τούτων ἐστειλέν αὐτὴν δικάκις τῆς ἡμέρας εἰς ὄλους τοὺς διαδύλους. Ἄ! ἦν ἡ Κεκαλία συγκατετίθετο νὰ παρακληθῇ ἡ κυρία des Etangs ν' ἀπέλθῃ ἵνα κατοικήσῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ἀλλ' ἡ Κεκαλία ἐλάτρευε τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ οὐδαμῶς εἰς τοῦτο συγκατετίθετο. Ἄν ἐδίωκεν αὐτὴν θὰ μετέβαινε καὶ αὐτὴ νὰ μένῃ μετ' αὐτῆς. Οὗτος ἔχοντων τῶν πραγμάτων, ἀγγέλλεται αὐτῷ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Becherel, τοῦ ἀρίστου τῶν φίλων αὐτοῦ, ὅστις ἦν θῦμα αὐτῶς τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ, ὀνόματι Monthibert, γέροντος φιληδόνου. Οὗτος, ὡς ἡ κυρία des Etangs, ἐλάτρευετο ὑπὸ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Μάρθας. Εἶχεν ἑκατὸν χιλιάδων λιρῶν πρόσοδον, ἀλλὰ κατεσπατάλα αὐτὴν καθ' ἑκάστην ἐσπέραν περιέμενον αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Becherel μέχρι τῆς τετάρτης ὥρας τῆς πρωίας, ἔστιν ὅτε δὲ οὗτος οὐδόλως ἐπανήρχετο, οἱ δὲ νεόνυμφοι διήρχοντο τὴν ἐσπέραν πρὸ τοῦ παραθύρου ἀναμένοντες τὸν ἄσπρον πατέρα. Ὁ βίος οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῇ, ἀλλὰ πρὸς μεταβολὴν αὐτοῦ τὸ μόνον μέσον ὅπερ ὑπῆρχεν ἦν ἡ καὶ αὐτῆς σύζευξις τοῦ πατρὸς. Ὁ Becherel ἀφηγεῖται τῷ Charpillac ὅτι ἐγένετο ἤδη πρότασις τοιαύτη τῷ φοβερῷ πενθερῷ.

— Γνωρίζεις τί ἀπὸντησεν;

— Ὅτι δὲν θέλει βεβαίως.

— Charpillac προετιμᾶσθη διὰ μεγάλων εὐτυχιῶν.

— Ἐγώ!

— Μάλιστα σὺ! Ὁ πενθερὸς μου μᾶς ἀπὸντησε: Τέκνα μου, ἐν τῷ κόσῳ μία μόνη γυνὴ ὑπάρχει ἢν θὰ συγκατετιθέμην νὰ νυμφευθῶ ἡ κυρία des Etangs... — Ἄ! Μικροῦ δεῖν καὶ θά με ἐφόνευες. Δὲν λέγουσι τὰ τόιαυτα διὰ μᾶς. Ἄ! καλέ μου, ἀγαπντέ μοι Becherel! Εἶσαι ὁ σωτὴρ μου, εἶσαι ὁ ἀναζωογονητὴς μου, εἶσαι ἡ θεῖα πρόνοια. Ἄ! φίλε μου, εὐλογημένη ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ ἀγία μήτηρ σου δὲ ἐγέννησεν. Αὕτη θὰ εἶπεν: Ἴδου παιδίον τὸ ὅποιον θὰ γίνῃ ὠφέλιμον εἰς τοὺς συγχρόνους του.

Ὁ Charpillac ἦν ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς. Ἡ κυρία des Etangs κατεθέλχθη ἐκ τῆς αἰτίσεως τοῦ Monthibert, ὅστις ἦν εἰρητι ἄλλο ἑκατομμυριοῦχος καὶ κατεῖχετο ὑπὸ θαυμασμοῦ πρὸς τὸ τάλαντον αὐτῆς. Ὁ γάμος τελεῖται· ὁ δὲ Charpillac ἀγάλλεται. Ὅπως δὲ ἐορτάσῃ τὸ εὐτυχὲς γεγονός, ἀπέρχεται μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ εἰς Ἴταλίαν, τὸ δὲ ταξίδιον τοῦτο ἐθεώρει ὡς γαμήλιον.

— Ὅταν θὰ ἐπανέλθωμεν, ἔλεγε, θὰ εὐρω τὴν οἰκίαν κενὴν. Ἄνευ πενθερᾶς! Τί χαρά!

Ἄλλ' ἐλογόριαζε ἄνευ τοῦ ξενοδόχου, ἡ κυρία des Etangs, γενομένη κυρία Monthibert οὐδαμῶς κατέλιπε τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς, ἀλλὰ παρέλαβε καὶ τὸν σύζυγον, μετέβαλε δὲ πρὸς ἰδίαν χρῆσιν καὶ τὴν διευθέτησιν αὐτοῦ. Οὕτω τὸ γραφεῖον τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς μετέτρεψεν εἰς ὑδροθεραπευτήριον. Ἄλλ' ἡ μεταβολὴ αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ μόνη ἢν εὐρε ὁ Charpillac κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ. Ἡ χαριτωμένη πενθερὰ αὐτοῦ, γνωῖσα ὅτι τὰ αἰσθηματικὰ καὶ ποιητικὰ πηρῆκμασαν, περιβάλλεται τὸ ἐνδυμα τῆς φυσικῆς σχολῆς (naturalisme) καὶ ἐκδίδωσι τὴν Ἄδελφίδα, μυθιστορίαν ἐξ ἐκείνων, ἄσπερ ὁ Octave Feuiller εἶπεν ὅτι προκαλοῦσι τὸ ἐρυθρῆμα τῶν πιθῆκων. Ἡ πορνογραφικὴ

μυθιστορία αὐτῆ, ἔχει πολλά ἐπεισόδια, ἐκδίδονται καὶ τὸ δεύτερον, ἢ δὲ συγγραφεὺς εἰς οὐδὲν τὰ πάντα λογιζομένη, χαίρει ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτῆς τῇ ἀδόξῳ, τῇ οὐ μόνον τὴν τιμὴν αὐτῆς ἐκτιθεῖσαν, ἀλλὰ τὸν τε υἱὸν καὶ τὸν σύζυγον γελοίους καθιστάσαν. Τὸ μέρος δὲ τοῦτο τῆς κωμωδίας ἀνάγεται κυρίως εἰς τὸν bas-bleuisme, εἶνε δὲ καὶ διασκεδαστικώτατον. Ἐνταῦθα οὐχ ὑπάρχει ἡ πενθερά, ἥτις καταβασιλεύει καὶ ταράσσει τὸν γαμβρὸν αὐτῆς, μὴ ἀναλαγιζομένη ὅτι ὁ γαμβρὸς εἶνε τὸ σύζυγος τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, ἐνταῦθα τρώντι φέρεται ἡ κυανῆ περικνημῖς, ἡ σχολαστικὴ καὶ γελοία γυνή, ἥτις ἐκ ματαιοφροσύνης, ἐξ ἐφέσεως τῆς ἀντιπάσης θυσίας ἐπιτυχίας, ἀνευ μέτρου, οὐδαμῶς ἀποδειλιᾷ πρὸ τοῦ σκανδάλου τοῦ καταστῆσαι τὸν σύζυγον αὐτῆς καὶ τὸν υἱὸν γελοίους. Ἡ κ. Montibiert προαλείφεται καὶ εἰς ἄλλας ὕβρεις, ὡς σκέπτεται νὰ προλάβῃ ὁ γαμβρὸς αὐτῆς Ἄλλὰ πῶς; Ἐχῶ τὴν ιδέαν μου! ἀναφωνεῖ καὶ ἐπὶ τῆς ἀναφωνήσεως ταύτης καταπετάγνυται ἡ αὐλαία τῆς δευτέρας πράξεως.

Κατὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν ἡ κ. Etangs παρίσταται ἐπὶ ἐλεεινῆς κλίνης ἐν τινι δωματίῳ, δωματίῳ εἰρκτῆς πρόσδομοιζόντι. Τὴν νύκτα ἔλαβον τὴν Etangs καὶ ἔφερον εἰς τὸ δωμάτιον, βιαιομένον αὐτὴν ὅτι καθεῖξεν αὐτήν. καταδικασθεῖσαν, ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πελαγίᾳ. Πράγματι δὲ ἦν ἐν τινι οἰκίᾳ, ἀνηκούσῃ τῷ συζύγῳ αὐτῆς. Οὗτος παρεσκεύασε τὰ πάντα. Ἡ Κεκιλία πιστεύουσα ὅτι πράγματι ἡ μήτηρ αὐτῆς ἦν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πελαγίᾳ ἐλυπεῖτο σφόδρα. Ἡ θέσις τοῦ γαμβροῦ ἀληθῶς παρίσταται δεινὴ, διαβλέπει δ' οὗτος ὅτι πάντοτε θὰ τὸν καταδιώκῃ ἡ πενθερά. Ἐγὼ λοιπὸν νὰ πείθω αὐτὴν ὅπως φύγῃ καὶ μεταβάσῃ κατοικίῃν ἄλλαχόσε, ἀλλ' αὐτὴ ἀρνεῖται, προαιρεῖται δ' ἀσμένως τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, μένουσα ἐν τῇ φιλακῇ. Θέλει νὰ πάσῃ χάριν τῶν φιλολογικῶν αὐτῆς πεποιθήσεων. Κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια ὅπως μεταπεισθῇ, ἀλλ' αὐτὴ οὐδόλως πειθεται, μεταμφιέζεται δὲ εἰς ἀνθρακία καὶ πειρᾶται νὰ δραπετεύσῃ διὰ τοῦ παραθύρου, οὗτινος ἦν τεθραυσμένη ἡ μία τῶν κιγκλίδων, ὁ ὄγκος ὅμως αὐτῆς δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς καὶ οὐδόλως ἐπιτρέπει αὐτῇ νὰ διέλθῃ τοῦ παραθύρου.

Τέλος ἡ κυρία Etangs μανθοῦσα τὸν ἐμπαιγμὸν οὗτινος ἐγένετο θῆμα, τοῦ συζύγου αὐτῆς διακινύσσοντος ὅτι αὐτὸς οὗτος παρεσκεύασεν αὐτόν, ζητεῖ νὰ διαζευχθῇ αὐτόν. Τούτου δ' ἀποδεξαμένου τὸ διαζύγιον, αὐτὴ ἀπέρχεται μόνη, εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς νῦν, ὅπως συντάσῃ νέας πορνογραφικὰς μυθιστορίας. Ἡ αὐλαία καταπίπτει.

Τοιοῦτο τὸ νέον ἔργον τοῦ Albin Valabrègue, ὅπερ ἐδικαιολόγησεν οὗτος ἐν τῇ Illustration καὶ ὅπερ, καίπερ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἀποτυγχάνον καὶ χολαίνον τεχνικῶς, ἐνέχει ὅμως πολλὰ τὰ τερπνά, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Sarsey προτρέπει τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ νὰ ἴδωσιν αὐτό, διότι θὰ διέλθωσι δύο ὥρας ἰκανῶς εὐαρέστους.

Ἐν τῷ Μελοδράματι δὲ ἐξετελέσθη ἡ Δημιδამεῖα (Deidamie), μελόδραμα δίπρακτον ἔπη Edouard Noël, μέλος Henri Maichal. Περὶ τοῦ ἀρχαίας ἐλληνικῆς ὑποθέσεως μελοδράματος τούτου ὡς καὶ τῆς ἐν τῷ Ὠδεῖῳ (Odéon) διδαχθείσης τετραπράκτου κωμωδίας

Φριδερίκης (Frederique), θιγούσης ζήτημα κοινωνικόν, λόγος γενήσεται ἐν ἐπομένῳ τεύχει.

ΧΡΟΝΙΚΑ Ἡ Σάρα Bernhardt ἐπανήλθεν ἤδη εἰς Παρίσι καὶ παρέλαβε τὸ θέατρον Ἀναγέννησις (Renaissance), ὅπερ ἐνοίκισεν, ὡς ἐγράψαμεν ἤδη, αὐτῇ. Ἐπειήσατο δὲ πολλὰς μεταβολὰς ὧν καὶ ἡ ἄρσις τοῦ υποβλήτου, διότι υποβλήτου δὲν θὰ ὑπάργῃ οὔτε ἐν τοῖς παρασκηνίαις. Ἐκγυμνάζεται δ' ἤδη εἰς τοὺς Rois τοῦ Lemaitre, ὧν ὑποδύθεται τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον.

— Ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ ἤρξατο ἡ μελέτη τῆς Ἀντιγόνης τῶν κ. κ. Paul Meurice καὶ Auguste Vaquerie. Τὰ σχήματα τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ Κρέοντος ὑποδύθησαν αὐτῇ δεσποινὴς Bartet καὶ ὁ Mounet Sully. Τὰ χορικά ψαλλήσονται οὐχὶ κατὰ τὸ μέλος τοῦ Mendelssohn, ὡς ἀνεγράφη, ἀλλὰ κατὰ μέλος τοῦ γαλάτου μελοποιῶν Saint-Saëns, ὅπως ἐλληνικὴν κατὰ μονοφωνίαν. Ὁ μελοποιὸς τοῦ Samson et Dalila ἤδη ἠτομάσεν τὴν μουσικὴν.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ τῆς σταφίδος ἀζητησία, προστεθεῖσα τῇ ἐνταθείῃ νομισματικῇ ἀνωμαλίᾳ, εδείκνυσε τὴν ἐν Ἑλλάδι κρατοῦσαν οικονομικὴν κρίσιν καὶ προὐκάλεσε διάφορα συλλαλητήρια, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ἐπιθήματα, ἐπικαλούμενα ἐπειγόντως τὴν δύναντον μέριμναν τοῦ βασιλέως καὶ τῆς κυβερνήσεως πρὸς θεσπισμὸν τῶν καταλλήλων μέτρων εἰς βελτίωσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως καὶ ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος τοῦ πρωτίστου προϊόντος τοῦ τόπου. — Ὁ πόθος εἶνε πάντη εὐλογος, οὐδ' ὑπάρχει ὁ τὸ δικαίωμα τῆς νομοταγοῦς ἐξαιτήσεως τῆς δυνατῆς θεραπείας διαμψιδομητῶν τοῖς ἐμπόροις τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως ἀποζώσι πολιταῖς· ἄλλως τε προκείται, ὡς εἶπομεν, περὶ τοῦ κυριωτάτου πόρου τῆς Ἑλλάδος, οὐ μόνον δὲ ἄδικον, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐγκλημα θὰ ἦτο, ἂν μὴ οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἐπραττον τὸ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ τῆς ἀποτροπῆς τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτὸν οικονομικοῦ ολέθρου. — Ἀλλ' ὑπάρχει ἄλλο τι, ἐν ᾧ δὲν νομίζομεν ὅτι λαμβάνει τὴν πρέπουσαν διεύθυνσιν τὸ ἐν Ἑλλάδι δημόσιον φρόνημα, μάλλον δὲ ἐν ᾧ νομίζομεν ὅτι δὲν διευθύνεται καλῶς τὸ δημόσιον φρόνημα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν τὸ ἔργον τοῦτο διεξάγοντων, τοῦτο δὲ εἶνε ἡ ὀσμηραὶ εὐρύτερον διαδιδόμενην ιδέα περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ἃ τὸ κράτος ὀφείλει νὰ διακανονίσῃ τὸ ὅλον οικονομικὸν ζήτημα. — Πάντες σχεδὸν ἐν Ἑλλάδι οἱ ροπήν τινα ἐπὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων δυνάμενοι νὰ ἔχωσι φαίνονται πεισθέντες ὅτι ὁ προσφορώτατος τρόπος τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν παρουσῶν δυσχερειῶν εἶνε ὁ διὰ τοῦ λεγομένου ἀντιδρασμοῦ, ἥτοι ἡ ἐλάττωσις τοῦ εἰς τοὺς πιστωτὰς τοῦ κράτους ὀφειλομένου τόκου κατὰ τεσσαράκοντα ἢ πενήτηκοντα τοῖς ἑκατὸν μετὰ κατοργήσεως τοῦ χρεωλυσίου· τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἄρθρον τι

τῆς κυβερνητικῆς Ἐφημερίδος, ἀναφέρων τροπὴν τινὰ τῶν πραγμάτων, ἐπιβάλλουσαν τῇ κυβερνῆσει νέα, διάφορα τῶν τῶς δεδομένων, μέτρα πρὸς ἀνάσθησιν τῶν οικονομικῶν πραγμάτων τοῦ τόπου, ἐπέτρον γὰ ὑπολαμβάνει ὅτι ἡδυσάτο ἄρτι· καὶ αὐτὸς ὁ κ. Σωτηρόπουλος παρὰ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἐπὶ ἡμερῶν αὐτῶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀνακτος καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πρόσκειναι αὐτοῦ. — Τὴν τοιαύτην τοῦ οικονομικοῦ ζητήματος λύσιν εὐρίσκουσι πρόσφορον οἱ ἐν Ἑλλάδι, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι, ἐλαττουμένης οὕτω τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους κατὰ σπουδαῖον ποσόν, ἦτοι κατὰ σπουδαῖον ποσόν ἐλαττουμένου τοῦ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξαγομένου χρυσοῦ, θὰ ἐπέλθῃ ἀναγκαίως ἡ ὑποτίμησις τοῦ συναλλάγματος, ἥτις ὁ ἀνακούφισις μεγάλως τὴν ἀναντιρροῦτος δεινὰ πᾶσχοῦσιν συναλλαγὴν τοῦ βασιλείου. — Ἄλλ' ἄρα γε εἶνε ἀνάξιον ὅλως τοῦ κόπου νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῶν μελετόντων καὶ θεσπισόντων τὰ μέτρα, δι' ὧν κανονισθῆσεται τὸ οικονομικόν, ζήτημα, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἢ ἐπὶ τοιαύτης βάσεως διακανόνισις αὐτοῦ θὰ ἐπέφερεν ἐπὶ τοῦ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου ἑλληνισμοῦ; Οἱ ἐν τῷ βασιλείῳ, πρόσδοκῶντες τὴν προσηρθεῖσαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς καθ' ὅλου συναλλαγῆς αὐτῶν ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ πᾶσχοῦς τῶν πιστοτάτων συμβιβασμοῦ, οὐδὲν σχεδὸν διακινεῖσθαι μικρὸν σχετικῶς μέρος τῶν κυβερνητικῶν ὁμολογιῶν κατέχοντες· δύναται ὅμως τὸ αὐτὸ νὰ γῆθῃ καὶ περὶ τοῦ ἐκτὸς τοῦ βασιλείου ἑλληνισμοῦ, ἔχοντος διατεθειμένον τὸ πλεῖστον τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ, εἴτε ἐξ οικονομικῶν ἰδιωτῶν ἢ ἐκ παγίων πόρων κοινοτήτων ἢ Σωματείων ἢ ἐκ περιουσιῶν τραπεζιτῶν ἢ ἄλλων πλουσιῶν ὁμογενῶν συγκεκμημένων, εἰς ἑλληνικὰς ἀξίας; Τὰ τετρακοσίων περὶπου ἑκατομμυρίων μειώσιν διὰ τῆς λιποταξίας τοῦ κ. Τρικούπη ὑποστάντα ἑλληνικὰ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος κεφάλαια δὲν θαῦμασθαι καὶ δευτέραν τοσαύτην διὰ τοῦ λεγομένου συμβιβασμοῦ τούτου; — Τὸ πρᾶγμα νομιζόμεν ὅτι ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει οἱ ἀρμόδιοι, ἂν μὴ θέλωσι νὰ συντελέσωσι τὸν καὶ ἡδὴ ἰκανῶς προηγμένον οικονομικὸν ὄλεθρον τοῦ ἐκτὸς τοῦ βασιλείου ἑλληνισμοῦ, ὄλεθρον, ὅστις οὐ μόνον τοῦτον θὰ ἠνάγκαζεν εἰς οἰκτρὰν ὀπισθοδρομήσιν, μεστὴν πολλῶν καὶ σοβαρωτάτων ἐπὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ ἀποτελεσμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐν Ἑλλάδι βίου, εἰς τὴν παντοίαν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁποίου τοσοῦτον συνετέλεσαν τὰ ὑλικά μέσα τῶν ἔξω Ἑλλήνων, ἐπιβλαβῶς θὰ ἐπέδρα. — Ἐλπίζομεν ὅτι, ἂν συμφέροντα κομματικά, ἀχλὺν καταχέοντα ἐπὶ τῶν πνευματικῶν ὁμμάτων τῶν πολιτευτῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν μὲν εἰς τὴν κατάληξιν, τῶν δὲ εἰς τὴν ἀνάκτησιν, τῶν δὲ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀρχῆς πρῶτα πάντων ἀποβλεπόντων, κολύσωσιν αὐτοῖς τοῦ ν' ἀναμνησκῶνται ὅτι ἀπὸ τῶν γνωμῶν καὶ τῶν μέτρων αὐτῶν ἐξαρτᾶται οὐ μόνον πῶν ἐντὸς τοῦ βασιλείου Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὅλου ἑλληνισμοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπιπτώσεις ἢ τύχη, ὅ τῃ παρελθόντι σαββάτῳ ἀπελθὼν ἐκ Κοπενάγης καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Ἑλλάδα καταφθάνων βασιλεὺς θὰ ὑποδείξῃ οἷς δεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος τούτου, ὅτι δὲ τὴν κυβερνήσιν, ἥτις θὰ μισθῆται τὸ ἐθνικώτατον ἐν τούτῳ πρόγραμμα θὰ

ὑπεδείκνυε τῷ ἑλληνικῷ λαῷ ὡς τὴν μάλιστα ἀξίαν τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ.

Αἱ ἐν Τουλῶνι γαλλορωσικαὶ ἐορταὶ ἐξακολουθοῦσιν ἀποτελοῦσαι τὸ θέμα πύθης ἐν Εὐρώπῃ πολιτικολογίας, εἰς ποικίλα ὄχληα καὶ συμπεράσματα παρεχούσαι ἀφορμὴν. — Ὡς γνωστόν, οἱ ἐν Ρώμῃ, βραδύτατα κατανόησαντες ὅπόσον ἐπιζήμιον αὐτοῖς ἔργον διέπραξαν, συμματάρχοντες τῶν ἐν Μέρς προκλητικῶν πρὸς τὴν Γαλλίαν γερμανικῶν διαδηλώσεων, ἐβουλεύθησαν νὰ πειραθῶσιν ἐπανόρθωσιν τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ τούτου σφάλματος, μεγάλως δυσχερῶσαντος τὴν συνομιλοῦσιν τοῦ δανείου, ἐξ οὗ ἐλπίζουσι τὴν ἀποτροπὴν τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτοῖς κινδύνου τῆς χρεωκοπίας, ἅτε ἀπομακρύναντες ἀπ' αὐτοῦ τὰ γαλλικὰ κεφάλαια, διὰ τῆς εἰς Τουλῶνα κατὰ τὴν αὐτὴν μελετωμένην τότε μετὰ τῆς τοῦ κ. Καρνὸ εἰς προσαγορεύσιν τῶν ρώσων ἀξιοματικῶν ἀποστολῆς θεωρητοῦ μετὰ ἀντιπροσώπου τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, φιλοφρονησομένου τὸν πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. — Εὐθὺς ὡς ἐγγνώσθη ἡ τοιαύτη πρόθεσις τῶν ἐν Ρώμῃ, ἢ τοῦ κ. Καρνὸ ἐκδρομὴ ἀνεστάλη, οὕτω δὲ ἡ Γαλλία ἐτιμώρησε τοὺς νομιζάντας ὅτι δύναται δι' ὑποκριτικῶν φιλοφρονήσεων νὰ καλύψῃ τὴν προτέραν αὐτῶν πρὸς αὐτὴν πᾶν ἄλλο ἢ φιλόφρονα συμπεριφορὰν. — Ἐτερον σημεῖον ἀξίον λόγου τῆς ἱστορίας τοῦ ἐπικειμένου εἰς τὰς γαλλικὰς θαλάσσας κατάπλου τῆς ρωσικῆς μοίρας εἶναι ἡ ἐπιτίμησις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γραφείου τοῦ ρωσικοῦ τύπου πρὸς τοὺς εἰκοσιδύο ἀντιπροσώπους τῆς ρωσικῆς δημοσιογραφίας, οἵτινες διὰ τηλεγραφήματος αὐτῶν πρὸς τὸν σύλλογον τοῦ παρισίου τύπου ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας καὶ συμπαιθείας τῆς Ρωσίας ἐπὶ τῇ συμμετοχῇ τοῦ τύπου τούτου εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς ρωσογαλλικῆς συναδελφώσεως ἐορτάς, καὶ ἡ παρατήρησις αὐτοῦ ὅτι ἄλλοις ἀπέκειται ἡ τῆς Ρωσίας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκπροσώπησις. — Τὸ πρᾶγμα διὰ τοῦτο ἰδίᾳ ἐπεδύρει τὴν προσοχὴν ἡμῶν, διότι θὰ παράσχη πιθανώτατα τοῖς θιασώταις τῆς Τριπλῆς, μάλιστα δὲ τοῖς ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα τὸ πρῶτον ἐν τῷ Ἐταχυδρόμῳ τοῦ Χρηματιστηρίου· ἐδημοσιεύθη τὸ σχετικὸν ἐκ Πετροπόλεως τηλεγράφημα, ἀφορμὴν πρὸς ἐπιχειρηματικὰν. — Οὗτοι θὰ ἐρμηνεύσωσιν αὐτό, οὐχὶ διότι πρᾶγματι οὕτω πιστεύουσιν, ἀλλὰ διότι οὕτω συμφέρει αὐτοῖς νὰ ὑποκρίνονται ὅτι πιστεύουσιν, ὅπως ἀναζωογονήσωσι τὸ ὄσμηραι ἀπέναντι τοῦ λαμπροῦ ἀστέρους τῆς ρωσογαλλικῆς συναδελφώσεως πλειότερον σθεννύμενον γόπτρον τοῦ εἰρηνοικῶν συνδέσμου, ὡς δηλοῦν χαλάσων τῶν πρὸς τὴν γαλλικὴν φιλίαν αἰσθημάτων τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς. — Οὐδὲν τούτου ἀνακριτέστερον. Βεβαίως ἡ τῶν ρώσων δημοσιογραφία, φιλοφρονῆσις πρὸς τοὺς γάλλους συναδέλφους αὐτῶν δὲν ἠδύνατο ν' ἀνατρέψῃ πραγματικῶς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ἐν Πετροπόλει κυβερνήσεως· τὸ μέτρον ἐν τούτοις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ρωσικοῦ γραφείου τοῦ τύπου θὰ δυναθῶμεν εὐχερῶς καὶ ἀνευ παρερμηνείας τινὸς νὰ ἐξηγήσωμεν, ἂν ἀναμνησθῶμεν πόσον ἐπιρροπὴν πρὸς ἐνθουσιασμὸν εἶνε τὸ γαλλικὸν ἔθνος καὶ πόσον κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτας ἡμέρας ἀκατασχέτως εἰς τὴν ῥοπὴν ταύτην ἀφῆθη ἐπὶ τῷ ἐπικειμένῳ εἰς Τουλῶνα κατάπλου τοῦ ρωσικοῦ στό-

λου.—Μετὰ οὕτως ἀκρατίτου αἰσθήματος παρασκευάζεται νὰ ἐκδηλώσῃ τὰ ὑπὲρ τῆς γαλλορωσικῆς συμμαχίας φρονήματα αὐτοῦ, ὥστε, ἂν μὴ μικρόν τι χαλιναγωγῆθῃ ἐν τῇ ὁρῇ αὐτῇ, δύναται νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὑπὸ τῆς συνθέσεως καὶ τοῦ κοινοῦ ἀμφοτέρων τῶν ἔθνων συμφέροντος διαγραφομένου ὁρίου τούτου ἕνεκα μάλιστα φρονιμώταται πρὸς σύμφων καὶ μετριοπάθειαν παραινήσεις ἠκούσθησαν οὐ μόνον ἐν Ρωσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, ἔνθα ὁ Αἰὼν λαμπρὸν ἔγραψε ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἄρθρον.—Οὐδόλως ἄπορον λοιπὸν ὅτι οἱ ἐν Πετρούπολει, συνφθὰ ἄλλως τε καὶ τοῖς διέπουσι τὴν μεγάλην αὐτοκρατορίαν πολιτικοῖς ὄροις, ἀπεδοκίμασαν πρᾶξιν τοῦ ρωσικοῦ τύπου δυναμένην νὰ ὑποθερμάνῃ ἔτι μᾶλλον τὸν ἐν Γαλλίᾳ ἐνθουσιασμόν καὶ ἐκτρέψῃ αὐτὸν εἰς προκλητικὰς διαδηλώσεις.—Ἄλλως τε ὅτι οὐδέμια χαλάρωσις ἐπιβλήθη ἐν τοῖς περὶ τῆς γαλλικῆς φιλίας αἰσθήμασι τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς, τοῦτο ἀποδεικνύει οὐ μόνον αὐτὸ τὸ γεγονός τῆς εἰς Τουλῶνα μεταβάσεως τοῦ ρωσικοῦ στόλου ἐν περιστάσεσιν, δυναμέναις κάλλιστα τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην νὰ χαρακτηρίσκειν ὡς ρωσικὴν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ἐν Μῆτις προκλητικὴν πρὸς τὴν Γαλλίαν συμπεριφορὰν, ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου ἐκφρασθεὶς πόθος, ὅπως πλεῦσαν εἰς Κοπενάγην, ἔνθα ὁ τσάρος διατρίβει, διαμένη αὐτόθι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐν Τουλῶνι καὶ Παρισίῳ ἑορτῶν γαλλικῶν θωρηκτῶν, πάντως ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ καὶ αὐτοπροσώπως νὰ μετάσχῃ τῆς γενομένης ἀνταλλαγῆς ρωσογαλλικῶν φιλοφρονήσεων.

M. E. M.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος ἐξέδωκεν ὑπὸ ἡμερομηνίαν κα' Σεπτεμβρίου αὐγ' ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς πανιερωτάτους μητροπολίτας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, δι' ἧς δηλοῦται· «ὅτι ἡ Ἐκκλησία προστηκόντως διεκονήσεν ὅπως, πρὸς βεβήωσιν τῆς ἀνελλιπούς τηρήσεως τῶν ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων διαγορευμένων, ἐκτελεθῶνται πρὸ τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ γάμου πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι διατυπώσεις, καθ' ἃς οἱ μὲν ἀρμόδιοι ἱερεῖς προσάγουσι τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν ἀρχῇ τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, ἐγγράμμοι ὅτι οὐδὲν ὑφίσταται κώλυμα πρὸς νύμφον στέψιν τῶν εἰς κοινῶν γάμου προσεργομένων, ὁ δὲ οἰκεῖος ἀρχιερεὺς, ὁ μόνος ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ συμβαινούσας τυχόν ἐκκλησιαστικὰς ἐκθέσεις πράξεις, ἐκδίδωσιν ἀκολούθως τὴν νεομισμένην ἀδειαν ὀνομαστικῶς ἀναφέρονσαν τὸν στέψοντα ἱερέα» . . . «Καὶ δὴ ἐπιστῶντες συντόμως τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀναμνησκόντες δ' ὅσα καὶ ἄλλοτε ἡ Ἐκκλησία περὶ τῆς ἀπαιτούμενης ἐπισκοπικῆς ἀδείας δι' ἐγκυκλίων γραμμάτων αὐτῆς διετύπωνεν, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διακυβέρνησιν τελοῦσῃ ἐπαρχίᾳ ἐπιμελήσῃται τῆς αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ διατεταγμένων, γινώσκων ὅτι ὁ κρῦφα καὶ ἄνευ ἐπισκοπικῆς ἀδείας τελούμενος γάμος ἄκωρὸς ἐστὶ καὶ ὡς μὴ ὑπάρξας, ὁ δὲ

τελέσας ἱερεὺς εἰς αὐστηρὰς ὑποβάλλεται πεινὰς καὶ οὐδέμια, ὡς εἰκόσ, αἰτήσεις περὶ ἀναχωρήσεως ἢ κωλύσεως τριούτου γάμου ἀποδεκτῆ ἐστὶν ὑπὸ τῶν ἀρμόδιων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν» . . .

— Ὁ Ἑλλήνων Φιλογορικὸς Σύλλογος προσεκλήθη εἰς τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1894 συγκροτηθῆσόμενον συνέδριον ὑμεινῆσθῆν Βουδα-Πέστη.

— Προσέχως ἀργεται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ Ἑυριπίδου, ὑπὸ Δ. Βερναρόζκη, τ' ἐπιστάται τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Σύλλογου, ἀνήκων δὲ τῇ Ζωγραφεῖῳ Ἑλληνικῇ Βιβλιοθήκῃ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 25 Σεπτεμβρίου.

Συμπληροῦντες χάριν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἑριουργίας τῶν ἡμετέρων ἀγαθωστῶν τὸν συγγραμμικὸν πῖνακα, ὃν ἐν τῇ τοῦ παρελθόντος σαββάτου οἰκονομικῇ ἡμῶν ἐπιθεωρήσει ἐδημοσιεύσαμεν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων καὶ τὴν ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐξαετίας γενομένην ἐκπληκτικὴν αὐτῶν ἀνατίμησιν, σημειοῦμεν ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν, ἦτοι κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1887, αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων Ρωμυλίας ἐτιμῶντο φρ. 32, ἐν ᾧ εἶχον φθᾶσει 96, καὶ χθὲς ἐτιμῶντο φρ. 90 3/8, τριπλασιασθεῖσιν τῆς τιμῆς αὐτῶν. Ὡστε ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κἀποχος 100 μόνον ὁμολογιῶν τῶν, ἐν λόγῳ Σιδηροδρόμων ὠφέλειται νῦν φρ. 5,837, ἦτοι λίρας 256 ἐπὶ κεφαλαίου 140 λιρῶν! Ἐπίσης τὸ δάνειον προτεραιότητος (priorité), ὅπερ τότε ἔφερε τόκον 5 0/0 καὶ 1 0/0 χρεώλυτρον, ἐτιμᾶτο φράγκ. 350, ἐνῶ σήμερον τιμᾶται φρ. 445 καίτοι ὁ τόκος αὐτοῦ μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1890 γενομένην μετατροπὴν εἶναι 4 0/0, ὥστε κατ' ἀναλογίαν τοῦ τόκου ἀνετιμῆθη κατὰ φρ. 165. Ἐπίσης τὸ δάνειον τῶν τελωνείων, ὅπερ τὸν 106οισιον τοῦ 1889 ἐτιμᾶτο φρ. 355, τιμᾶται νῦν φρ. 494 ἀνατιμῆθῆν ἐντὸς τριετίας κατὰ 140 φράγκα. Ἄλλ' ἢ μᾶλλον καταπληκτικὴ ἀνατίμησις παρατηρεῖται εἰς τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὀσμανιέ νέον δάνειον, ὅπερ διὰ μετατροπῆς ἀντικατέστησε τὸ πρόην ὑπὸ τὸ ὄνομα Δαχλιέ ἐσωτερικὸν δάνειον καὶ τὰ ὑπὸ διάφορα ὀνόματα ταμειακὰ γραμμάτια τοῦ ὑπουγείου τῶν οἰκονομικῶν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ λεγόμενον Δαχλιέ συνιστάμενον τότε ἐκ μόνον 500,000 λιρῶν ἔφερεν 6 0/0 τόκον καὶ 40/0 χρεώλυτρον, καὶ ὅμως πρὶν ἢ εἰσαχθῆ εἰς τὸ ἡμέτερον χρηματιστήριον, ἐτιμᾶτο ἀπὸ 18 μέχρις 25, μετὰ δὲ τὴν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἀνετιμῆθη ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν μέχρι 35 καὶ περὶ τὴν τιμὴν αὐτὴν πρὸςδοτέθητο κατὰ τὸ 1887. Σήμερον δὲ τὸ κατὰ τὸ 1890 ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὀσμανιέ μετατραπὲν ἐκεῖνο δάνειον, συγκεῖμενον ἐκ 4,999,500 λιρῶν τουρκικῶν καὶ φέρον 40/0 τόκον καὶ 10/0 χρεώλυτρον, τιμᾶται 87 1/4!

Ἡ τοιαύτη ἐντὸς ὀλιγοχρονίου διαστήματος καταπληκτικὴ ἀνατίμησις τῶν ὀθωμ. χρεωγρ. ἀποδεικνύει τρανώτατα τὴν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου ἀναπτυχθεῖσαν καὶ ἰσχυροποιηθεῖσαν πεποι-

θσιν περι τῆς ἀκλονήτου ἀσφαλείας καὶ τοῦ εὐρύτερου μέλλοντος αὐτῶν. Τὴν πεπονησὴν ταύτην τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου ἐπισφύει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν Ἀνακτα παγκόσμιος ὑπόσχεσις καὶ ἐμπιστοσύνη, διότι οὐδεὶς ἔτι ἀπορῶν ἢ μὴ ἀναγνωρίζων ἐστὶ ὁ μεγαλόφων καὶ περιουσιώτατος Σουλτάνος Χαρητ ὁ Β' ἀφιέρωσαν ἅπαντα τὸν ἔνδοξον Αὐτοῦ βίον εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πρόδοον καὶ τὴν ἐν γένει εὐημερίαν τῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Αὐτοῦ ἰσῶν. Ὁμολογούμενον δὲ ὅτι ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων Αὐτοῦ ἔργων εἶναι ἢ εἰς ἐπιζήλον περιωπὴν ἀνύψωσις τῆς οικονομικῆς πίστεως τοῦ κράτους. Ἐκ τῆς νέας ὑπόσεως τῶν ὀθωμανικῶν χρεωγράφων ἀφορμὴν λαμβάνουσα ἔγκριτος οικονομολογικὴ ἔφημερις γράφει: «Ἐν τῷ μέσῳ τῆς οικονομικῆς κρίσεως, ἥτις μαστίζει τὰ ἀμερικανικὰ κράτη καὶ τὰς πλείστας τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἡ Τουρκία ἴστανται ὑπερήφανον δεικνύουσα τὴν οικονομικὴν αὐτῆς εὐρωστίαν καὶ βαίνουσα ἀδοξῶς καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου».

Ἡ κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην κίνησις τῆς ἡμετέρας ἀγορᾶς ὑπῆρξεν ἐν γένει εὐνοϊκὴ εἰς τοὺς διασώτας τοῦ ὑψώμου, καὶ τὸ χρηματιστήριον ἡμῶν ἐξῆλθε τῆς στασιμότητος, ἐν ἣ διατέλει. Τὸ Γενικὸν χρέος ἀνετιμῆθη μέχρις 24.17 1/2 καὶ μολονότι χθὲς ἐγένετο μικρὰ τις χαλάρωσις μέχρις 24.12, τὴν πρωίαν ταύτην ἐπανῆλθεν ἡ ζωηρότης καὶ αἱ σημειούμεναι τιμὰ εἰδὴ ἀνώτεροι τῶν χθεσινῶν. Τὸ Γενικὸν χρέος σημειοῦται 24, 15, οἱ δὲ Σιδηρόδρομοὶ 89 3/4 μὲ τὰς δὲ βελτιώσεως καὶ τὸ Μονοπώλιον 16,24.

Ἡ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης ἐλάττωσις τοῦ τόκου ἀπὸ 3 1/2 εἰς 3 0/0 δὲν ἦτο ἀπροσδόκητος, καὶ ἡμεῖς δὲ εἰχομέν προείπει αὐτὴν ἀπὸ τῆς προκίσεως τῆς πέμπτης. Πρὸς ἀποδείξιν τῆς πληθώρας τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων, ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν Ἀγγλίᾳ, σημειοῦσθαι ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης ταμειακὰ γραμμάτια τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκογενικῶν διὰ 1,200,000 λίρας, προσεφέρθησαν δὲ 11,1 7,000 λίραι εἰς τὴν τιμὴν 98—16—4. Ἡ αὐτὴ πληθώρα παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν ἀγορὰν, τὰ δὲ διαθέσιμα κεφάλαια στρέφονται κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς γαλλικὰς ῥάντι τῶν 3 καὶ τῶν 4 1/2 0/0, καὶ εἰς τὰ ρωσικὰ, τὰ τουρκικὰ, καὶ τὰ αἰγυπτιακὰ χρεώγραφα, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὰ ἰσπανικὰ, τὰ ὁποῖα ἔνεκα πολιτικῶν λόγων δὲν θεωροῦνται μὲ θυσημένῳ ὅμῃ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπως τὰ ἰταλικὰ. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς θεωρίας αὐτῶν αἱ γαλλικαὶ ἔφημεριδὲς περιῶνται νὰ παραστήσωσι δι' ἀριθμῶν καὶ στατιστικῶν πινάκων ὅτι ἡ οικονομικὴ κατάστασις τῆς Ἰταλίας εἶναι χείρων ἢ ἢ τῆς Ἰσπανίας. Καὶ αὐτὴν τὴν ἐμπορικὴν θέσιν τῆς Ἰσπανίας εὐρίσκουσι πολλὰ ἀνώτερον τῆς ἰταλικῆς, καὶ ἐν γένει οἱ ἐν Γαλλίᾳ πᾶν μᾶλλον ἰσοῦν, ὅπως ἐξευτελιώσθαι τὰ ἰταλικὰ χρεώγραφα καὶ δεινώσθαι τὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἐπικρατοῦσαν οικονομικὴν κρίσιν, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις ἀγωνίζονται ν' ἀναχαλιτῶσιν οἱ ἐν Γερμανίᾳ. Ἐν τῶν ληφθέντων μέτρων εἶναι τὸ νὰ εἰσαχθῶσι τὰ ἰταλικὰ χρεώγραφα καὶ ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῆς Βιέννης, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν δύναται νὰ προλάβῃ τὴν ἰσότησιν, διότι ἡ χρηματικὴ στενωχία ἐξακολουθεῖ ἐν Βερολίῳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ, ὁ δὲ ἐπίσημος τόκος ἐν Βερολίῳ εἶναι 5 0/0, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ πε-

ρίου τιμὴν εἶναι καὶ ὁ ἰδιωτικὸς. Ἡ χρηματικὴ στενωχία ἐξεδηλώθη ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκαθάρσιν τοῦ τόκου, καθ' ἣν ὁ τόκος τῆς μεταφορᾶς (per cent) ἀνῆλθεν ἐν Βερολίῳ μέχρις 6 1/2 τοῖς 0/0 ὑπὸ τοιαύτας λοιπὸν συνθήκας χρηματικῆς ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἐν Γερμανίᾳ πρὸς τὴν γαλλικὴν ἀγορὰν καθίσταται ἀδύνατος. Ἐπίσης ἀδύνατος καθίσταται καὶ ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ συνομολογησις τοῦ ἰταλικοῦ δανείου, διότι αἱ ζητούμεναι ἐγγυήσεις εἶνε τοσοῦτον βαρεῖαι, ὅστε δὲν δύναται νὰ ὑποκύβῃ εἰς αὐτὰς ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις. Καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἤδη οἱ κεφαλαιοῦχοι τῆς Εὐρώπης ἐδῆλωσαν ὅτι ἀνεὺ ἀσφαλῶν ἐγγυήσεων οὐδ' ὀβολὸν θὰ δανείσωσι τοῦ λοιποῦ εἰς τὰ κράτη, ὧν τὰ οικονομικὰ εἶδιν ἐπισηφάλη.

Ἐνεκα τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι μετέωρου καταστάσεως, τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα ἐξακολουθοῦσιν ὑποτιμώμενα ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἀγοραῖς, γνωστὴ δὲ εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα συγκίνησις ἔνεκα τῆς ὑψώσεως τοῦ συναλλάγματος. Τὸ ἑλληνικὸν πάγιον σημειοῦται σήμερον 25,50, τὸ Μονοπώλιον 38,50, τὸ δάνειον τοῦ 1884 33,75 καὶ τὸ τοῦ 1881 35,50.

N. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ, περιοδικὸν σύγγραμμα τοῦ ἐν Ἀθήναις δημοῦμου συλλέγον κατὰ μῆνα ἐκδόμενον. Διευθύνται Χαράλαμπος Ἀννίος ἐν Ἀθήναις, Χριστοφόρος Σαμαρτσίδης ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τόμος ΙΕ'. Φυλλάδιον 11 ἰουλίου. Περιεχόμενα. — Ἡ Προσὶς Λίμνη. — Φίλτρα, Ἐποχὰ καὶ Φαρμακεία (ἐξ ἀνεκδότου πραγματείας περὶ τῶν «Ἑλληνίδων ἑταιρῶν»). — Τὰ Λουτρά τῆς Ἰππίας. — Ἐξέχεται ἀνὰ τὸν κόσμον ἡ Θλίψις, πολωνικὴν διήγημα Ε. Ὁρσέσσκο (ἐκ τοῦ ρωσικοῦ). — Νεκρικὴ τελετὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις Ἑλλήσιν. — Ἀντώνιος Ρουθινιστῆν (βιογραφικὸν δοκίμιον). — Ἀλβανικὰ καὶ Μαυροβουνιωτικὰ περιέρχα. — Παραμῖαι καὶ παραμυθίαι φράσεις.

Φυλλάδιον Ι', αὐγούστος. Περιεχόμενα. — Περὶ ποινικῶν φυλακῶν καὶ σωφρονιστικῶν συστημάτων, ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι. — Μὴ τὰ βάλης νηστεία. — Ἀντώνιος Παλιτανός. — Ἀντώνιος Ρουθινιστῆν (βιογραφικὸν δοκίμιον). — Ἐκ τοῦ ἰνδικοῦ διηγήματος «Νέλου καὶ Λαυκιαντίας». — Ἡ Μεγάλῃ Ἰσραήλ (ἐκ τῶν ἔθιμων τῆς Κεραλληνίας). — Ἱστορικὰ σημειώσεις περὶ σταφίδος. — Ὁ Τολστόη ὡς παιδαγωγός. — Παραμῖαι καὶ παραμυθίαι φράσεις. — Νίναξ τῶν περιεχομένων.

Διὰ τοῦ τεύχους τούτου συμπληροῦται ὁ ΙΕ' τόμος, ὑπὸ τὴν διευθύνσιν, ἐνταῦθα μὲν τοῦ ἀγαπητοῦ λογιῶ καὶ πρώην γυμνασιάρχου κ. Χριστοφόρου Σαμαρτσίδου, ἐν Ἀθήναις δὲ, ὑπὸ τοῦ χριστεντοῦ λογιγράφου κ. Χαράλαμπος Ἀννίου. Ὅσα ἐγένετο ἢ διεύθυνσις αὐτῆ καὶ ὅποσα προσκομισάτο τῷ Παρνασσῷ, ἀσφαλῶς δύναται νὰ κρίνῃ ὁ μετὰ γέφυρας τὴν τόμον ἔχων, ὁμολογήσει δὲ ὅσως ἡ θύλας τῶν διευθυντῶν ἐπαρῆε τὸ κατῆκον αὐτῆς, ὅτι οὐδαμῶς παρεσέρθη ὑπὸ τῶν μόνων τὰ ἐλαφρὰ φιλοῦντων, ἀπερ' ὅσως στεροῦνται πάσης ἀξίας, ἀλλὰ ἐγὼ νὰ παρασχη τροπὴν ρωστικὴν καὶ σὺν αὐτῇ καὶ τεσσῆν, νὰ ποιήσῃ δὲ τὴν Παρνασσὸν ἀνίγνωσμα πάσαις ταῖς τῆς κοινωνίας τάξεσι. Ἐπὶ τούτοις συγγαίροντες τοῖς ἡμετέροις συναδέλφοις, εὐχόμεθα ὅπως αἱ θύσαι καὶ οἱ κόποι αὐτῶν τῆς δεύσεως τυγχόντες ἐκτιμήσεως ἀμειψθῶσιν ἀξίως.

Ὁ ἐπιθεσθὸς ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ